AQRAR TƏDQİQATLAR MƏRKƏZİ

Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

Kənd Təsərrüfatı və Ərzaq Məhsulları üzrə Dünya Bazarı Konyukturasına dair Qısa İcmal

Avqust 2019

M ü n d ə r i c a t

FAO-nun qlobal ərzaq qiymətləri indeksinə dair hesabatı 3
Buğda üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal 4
Buğdanın Rusiya Federasiyasında qiyməti 7
Arpanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 8
Düyünün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 9
Qarğıdalının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 10
Pambıq üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal 11
Xam ipəyin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 13
Quru baramanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 14
Günəbaxan yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 15
Yaşıl çayın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 15
Zeytun yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 17
Şəkərin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 18
Soyanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 19
Mal ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 20
Qoyun ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 21
Donuz ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 22
Quş ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 23
Qaba yunun dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 24
Südün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 24
Gübrənin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 27

FAO-nun qlobal ərzaq qiymətləri indeksinə dair hesabatı

(FAO-nun 5 Sentyabr 2019-cu il tarixli açıqlaması)

FAO-nun Qlobal Ərzaq Qiyməti İndeksi avqust ayında bir qədər aşağı düşmüşdür.

- **Qlobal Ərzaq Qiyməti İndeksi** 2019-cu ilin avqust ayında orta hesabla 169.8 bənd təşkil edib, iyul ayı ilə müqayisədə 1.1% (1.9 bənd) **az**, ötən ilin avqust ayı ilə müqayisədə isə 1.1% (2.0 bənd) **çoxdur**.
- **Taxıl Qiyməti İndeksi** avqust ayında orta hesabla 157.6 bənd təşkil edib, iyul ayı ilə müqayisədə 6.4% (10.8 bənd), ötən ilin avqust ayı ilə müqayisədə isə 6.6% (11.1 bənd) **azdır.**
- **Bitki Yağlarının Qiymət İndeksi** avqust ayında orta hesabla 133.9 bənd təşkil edib, iyul ayı ilə müqayisədə 5.9% (7.5 bənd) **çox,** ötən ilin avqust ayı ilə müqayisədə isə 3.1% (4.2 bənd) **azdır**.
- **Ət Məhsullarının Qiymət İndeksi** avqust ayında orta hesabla 179.8 bənd təşkil edib, iyul ayı ilə müqayisədə 0.5% (0.9 bənd), ötən ilin avqust ayı ilə müqayisədə isə 7.8% (13.0 bənd) **çoxdur.**
- **Süd Məhsullarının Qiymət İndeksi** avqust ayında orta hesabla 194.5 bənd təşkil edib, iyul ayı ilə müqayisədə 0.5% (1.0 bənd) **çox**, ötən ilin avqust ayı ilə müqayisədə isə 0.8% (1.6 bənd) **azdır**.
- **Şəkər Məhsullarının Qiymət İndeksi** avqust ayında orta hesabla 174.8 bənd təşkil edib, iyul ayı ilə müqayisədə 4.0% (7.3 bənd) **az**, ötən ilin avqust ayı ilə müqayisədə isə 11.1% (17.5 bənd) **çoxdur**.

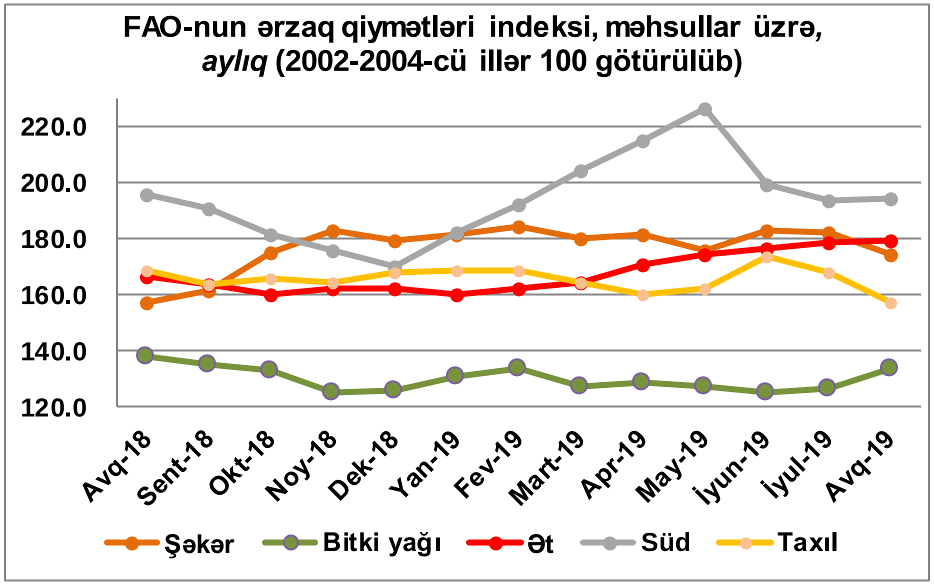

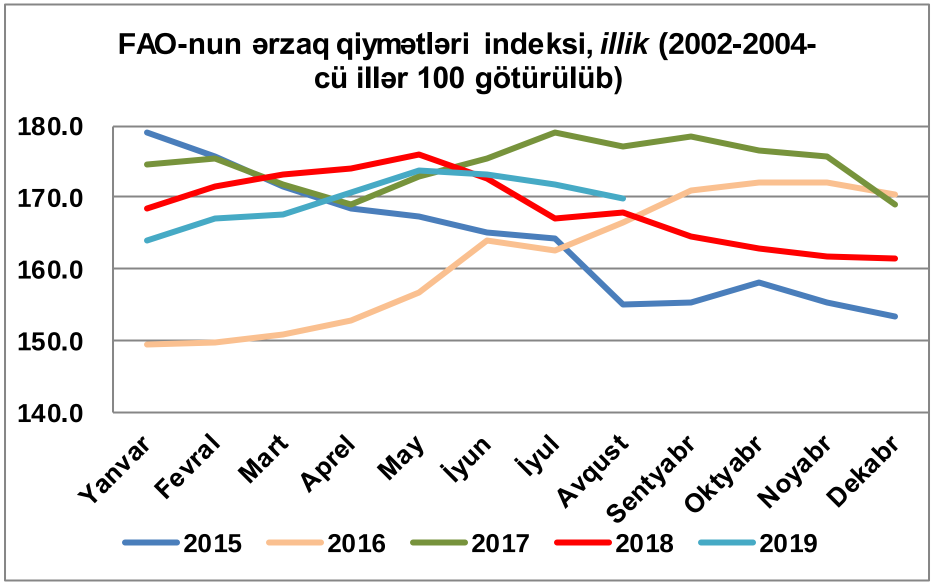

Mənbə: http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/

Buğda üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal

(ABŞ-ın Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin 12 Sentyabr 2019-cu il tarixli hesabatı əsasında hazırlanıb)

- 2019/20-ci məhsul ili üzrə qlobal buğda istehsalı həcminin 766 milyon ton olacağı proqnozlaşdırılır ki, bu da son zamanların ən yüksək göstəricisidir.

Dünya üzrə buğda bazarının tələb-təklif balansı, milyon ton

		2017/2018	2018/2019	2019/2020
TƏKLİF	İlin əvvəlinə qalıq	262	282	277
	İstehsal	762	731	766
	Cəmi təklif	1024	1013	1043
TİCARƏT	İdxal / İxrac	182	173	181
TƏLƏB	Ərzaq və toxum	596	596	607
	Yem	146	139	149
	Cəmi istifadə	743	735	756
İLİN SONUNA QALIQ		282	277	287
DÜNYA ÜZRƏ EHTİYATLARIN İSTEHLAKA NİSBƏTİ, %		***38.0***	***38.0***	***38.0***

Mənbə: www.uswheat.org

- Qlobal miqyasda məcmu təklifin həcm göstəricisinin 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə 30 milyon ton artaraq 1043 milyon ton olacağı təxmin edilir.

- Dünya buğda ticarətinin 181 milyon ton olacağı proqnozlaşdırılır ki, bu göstərici son 5 ilin orta göstəricisi ilə müqayisədə 3.0% çoxdur.

- 2018/2019-cu məhsul ilinə nəzərən cari məhsul ilində əsas buğda ixracatçısı olan ölkələrdə ixrac edilə bilən buğdanın həcminin 2.9% artaraq 213 milyon ton olması proqnozlaşdırılır.

- Dünyada buğda üzrə istehlakın 2019/20-ci məhsul ili üzrə 756 milyon ton olacağı proqnozlaşdırılır ki, bu da son zamanların ən yüksək göstəricisidir.

- Proqnozlar reallaşacağı təqdirdə qlobal buğda ehtiyatlarının həcminin 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə 3.6% artaraq 287 milyon ton olacağı gözlənilir. Buna uyğun olaraq, dünya üzrə ehtiyatların istehlaka nisbəti göstəricisi də 38.0% səviyyəsində olacaq.
- Çində buğda ehtiyatlarının həcminin 2019/20-ci məhsul ili ilə müqayisədə 4.3% artaraq 146 milyon tona çatması gözlənilir.
- Ötən mövsümə nəzərən cari mövsümdə əsas buğda ixracatçısı olan ölkələrdə ilin əvvəlinə olan qalıqların həcminin 63 milyon tona düşməsi, istehsal həcminin isə 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə 22 milyon ton çox olacağı gözlənilir. Bununla da, əsas ixracat ölkələri üzrə ümumi təklif səviyyəsi 13 milyon ton çox olacaq.
- Qara dəniz regionu ölkələri qrupu üzrə istehsal həcminin 3.2% artaraq 128 milyon ton olması, ixracın isə 2.3 % azalaraq 59.6 milyon ton olması proqnozlaşdırılır.

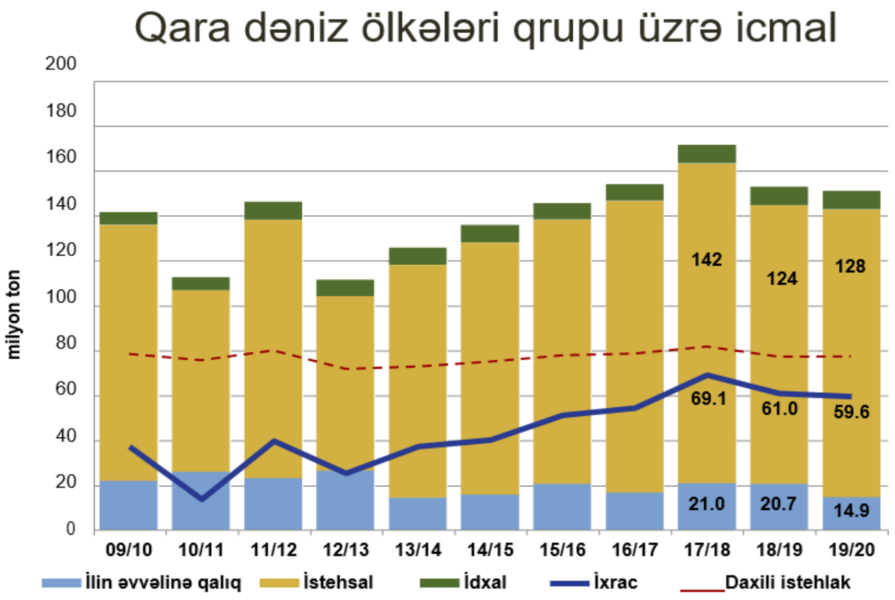

Bu qrupda əsas istehsalçılar Rusiya, Ukrayna və Qazaxıstandır.

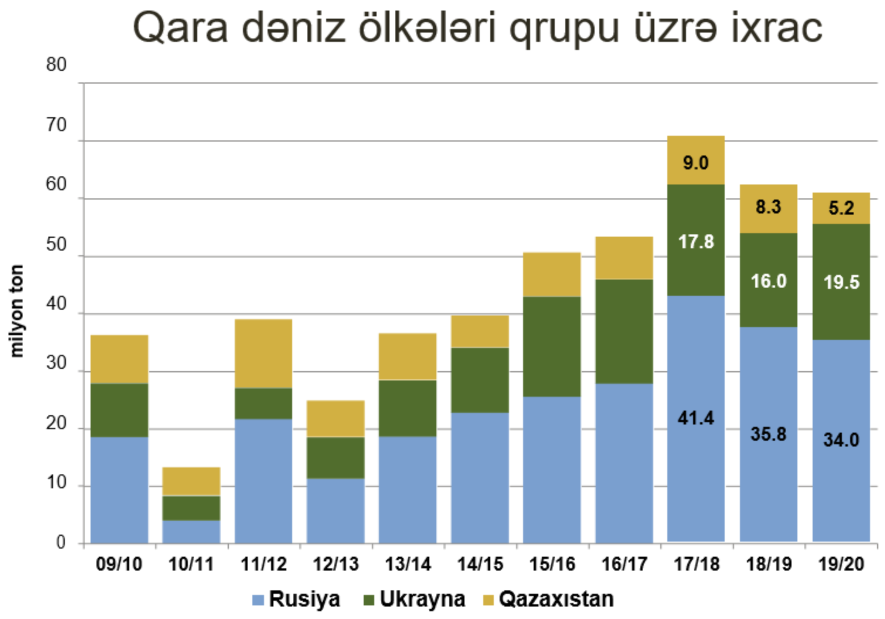

Mənbə: www.uswheat.org

- **2016-2018-ci illər ərzində buğdanın dünya bazarı qiymətində artım müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin avqust ayında buğdanın 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 8.8% azalaraq 149.4 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

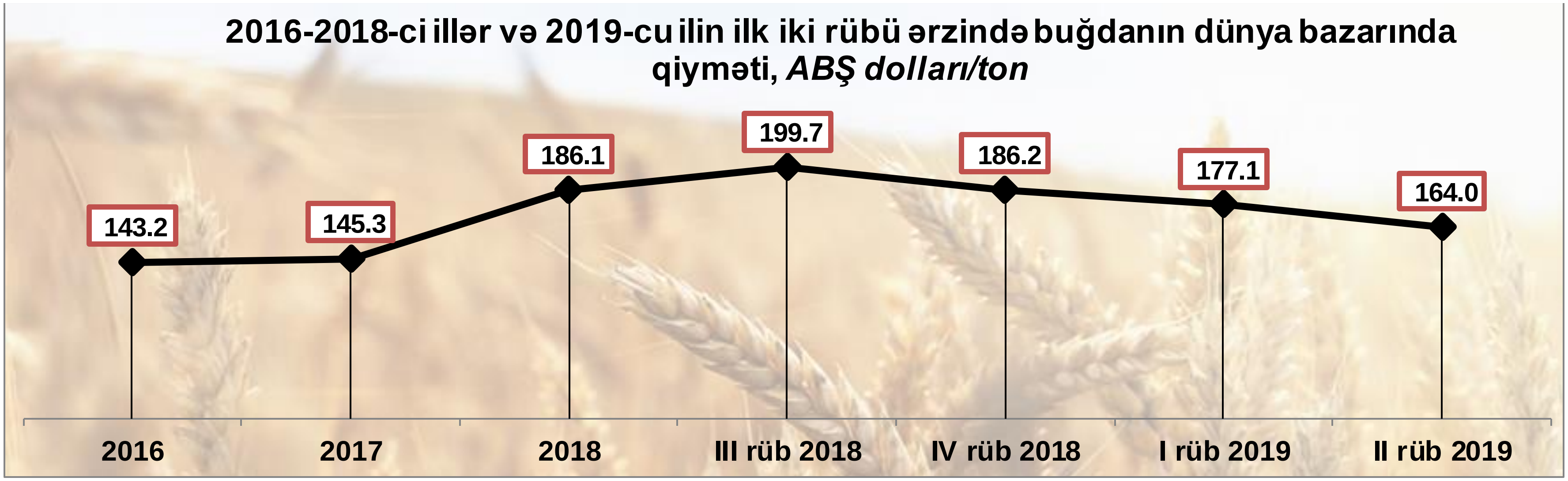

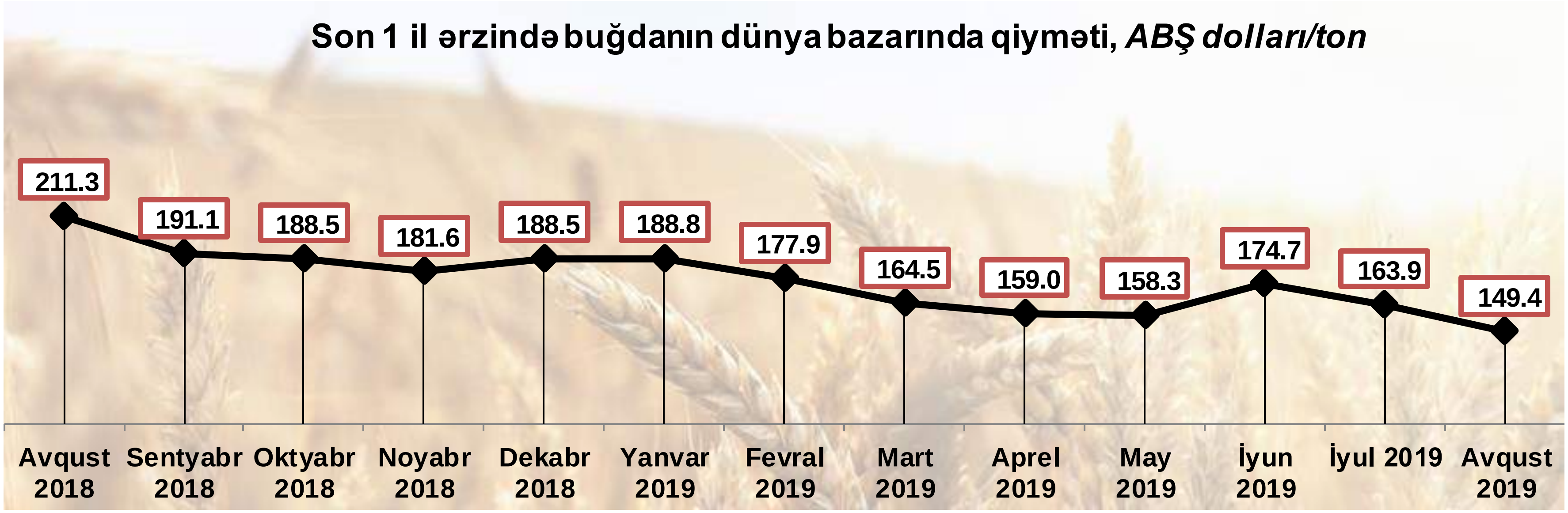

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Buğdanın Rusiya Federasiyasında qiyməti

- Son 1 il ərzində Rusiyadan ixrac edilən buğdanın qiymətində əsasən azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin avqust ayında 1 ton buğdanın qiyməti əvvəlki aya nisbətən 0.4% artaraq 196.0 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.
- 2018-ci ilin avqust ayından etibarən Rusiyanın daxili bazarında buğdanın qiymətində müşahidə olunan artım 2019-cu ilin aprel ayından azalma trendi ilə əvəz olunmuşdur. 2019-cu ilin avqust ayında 1 ton buğdanın qiyməti əvvəlki aya nisbətən 8.8% azalaraq 168.8 ABŞ dolları olmuşdur.
- 2019-cu ilin avqust ayı ərzində Qara dəniz və Azov dənizi portlarında buğdanın 1 tonunun qiyməti müvafiq olaraq 192.0 ABŞ dolları ilə 198.0 ABŞ dolları və 177.0 ABŞ dolları ilə 181.0 ABŞ dolları arasında dəyişmişdir.

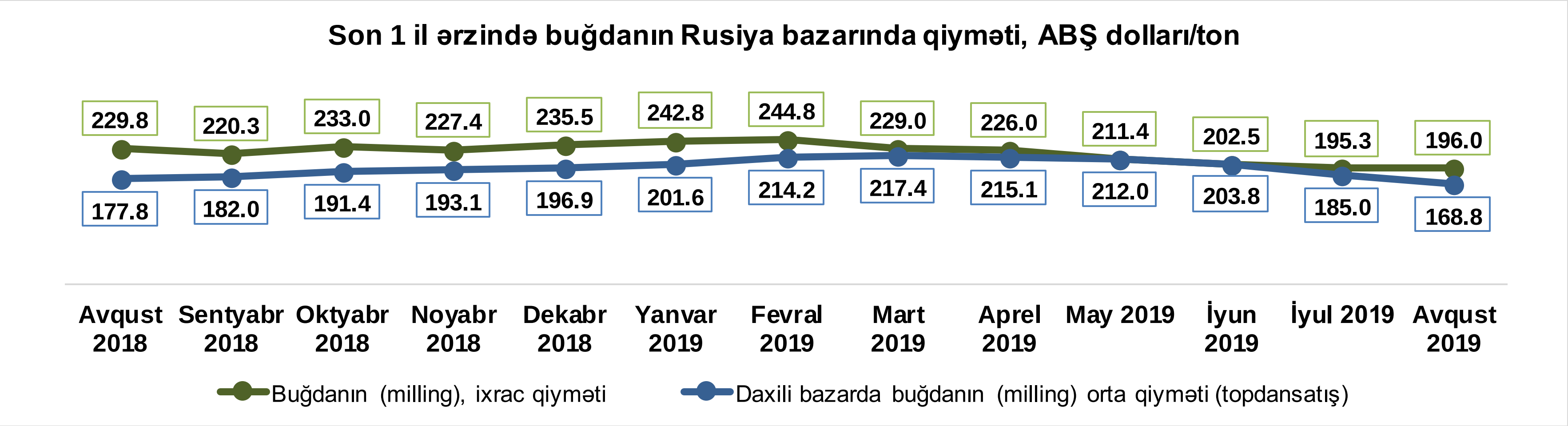

Mənbə: http://www.fao.org/giews/food-prices/tool/public/#/dataset/domestic

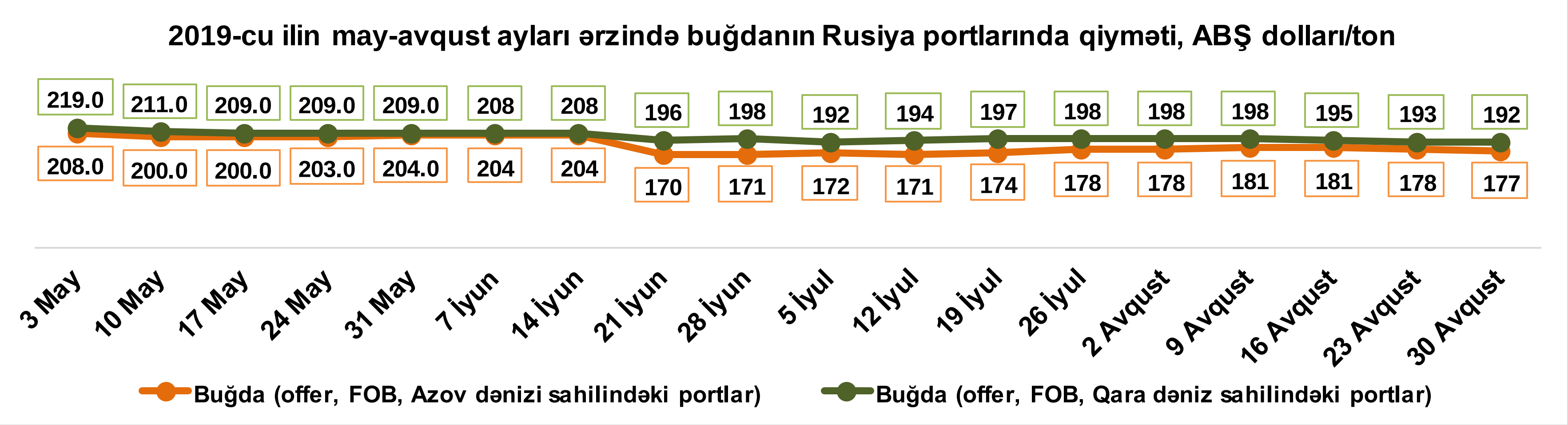

Mənbə: https://www.apk-inform.com/en/prices

Arpanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Arpanın dünya bazarı qiymətində 2016-2018-ci illər ərzində artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin avqust ayında arpanın 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 13.9% azalaraq 110.3 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

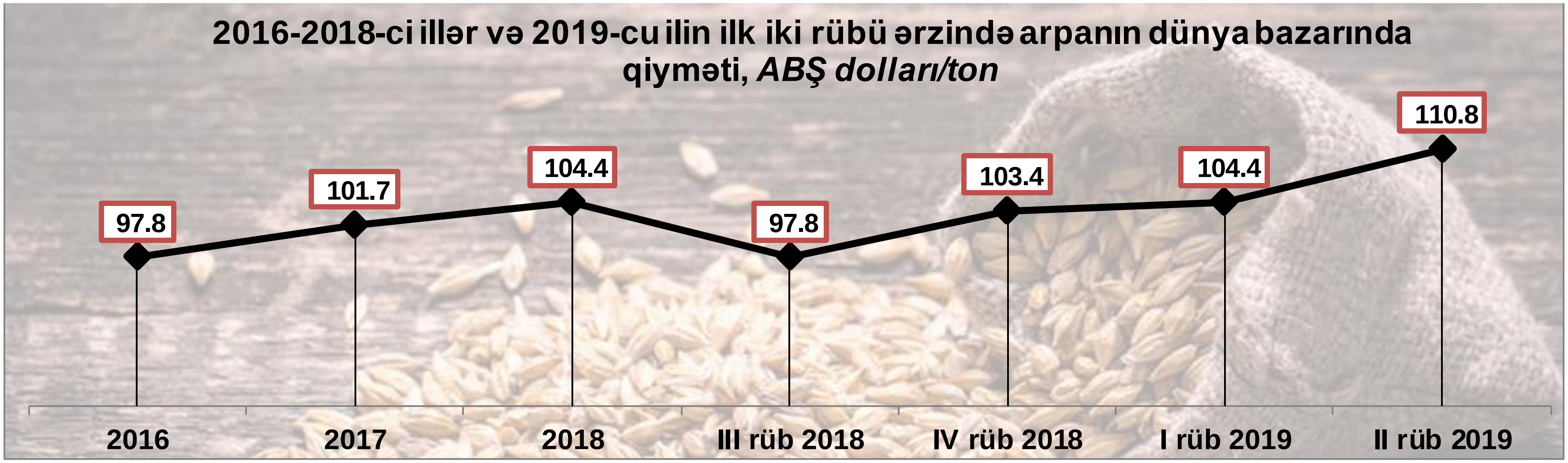

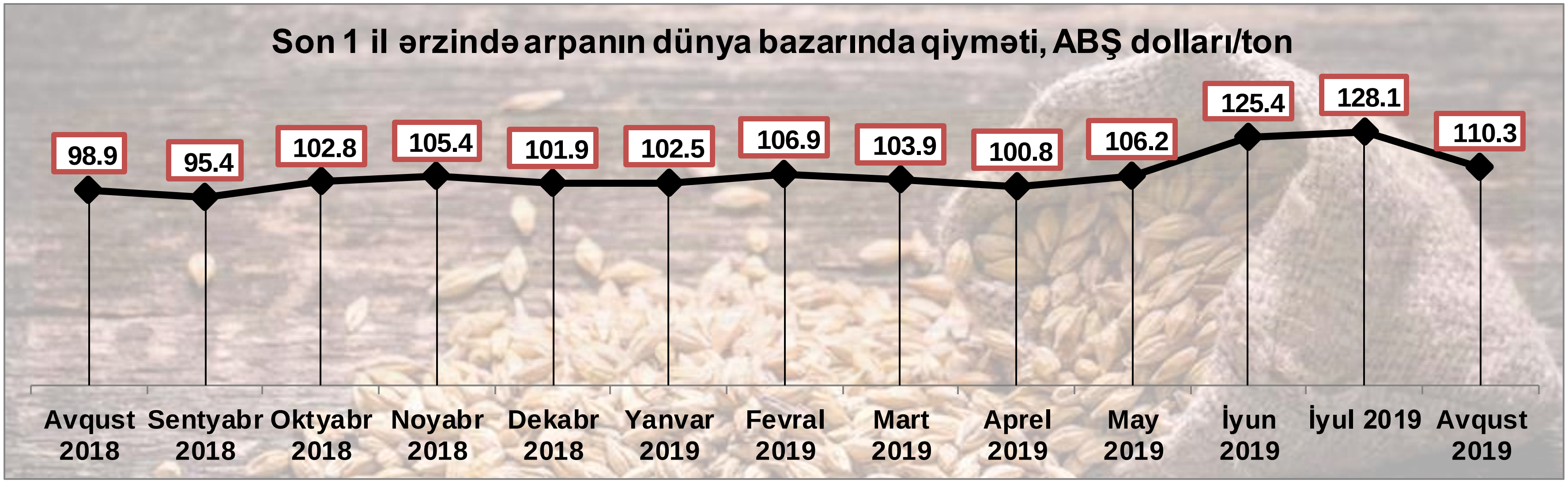

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Düyünün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- Düyünün dünya bazarı qiymətində 2016-2018-ci illərdə artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin avqust ayında düyünün 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 4.7% artaraq 414.7 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.

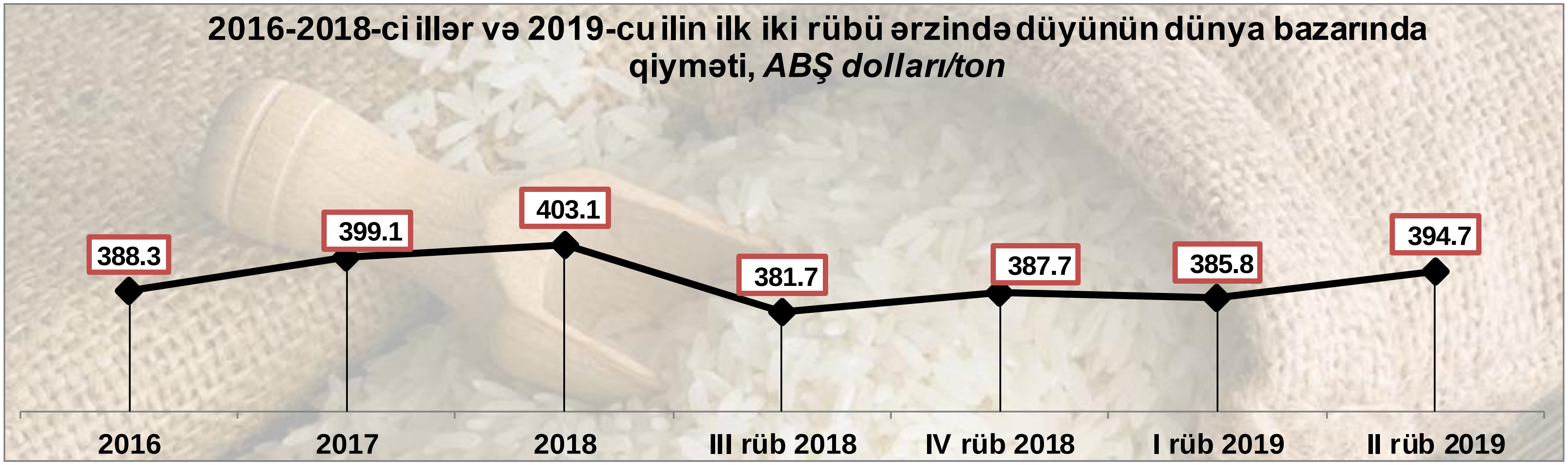

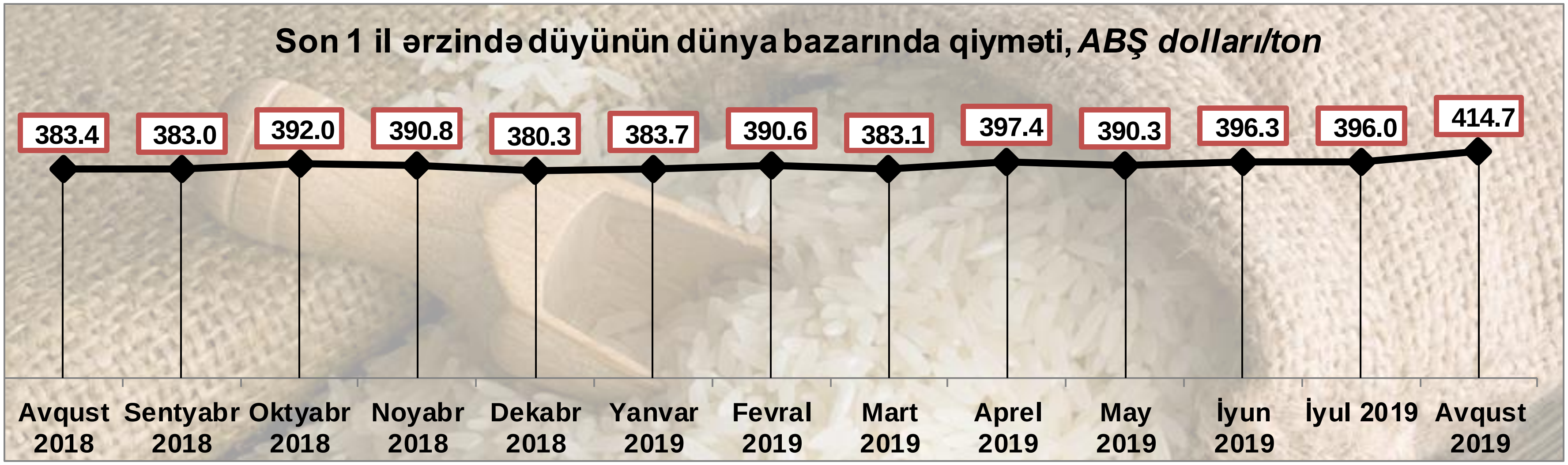

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Qarğıdalının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində qarğıdalının dünya bazarı qiymətində əsasən artım müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2018-ci ilin avqust ayından müşahidə olunan qeyri-stabillik 2019-cu ilin iyun ayından etibarən azalma trendi ilə əvəz olunmuş, 2019-cu ilin avqust ayında qarğıdalının 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 13.7% azalaraq 163.6 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

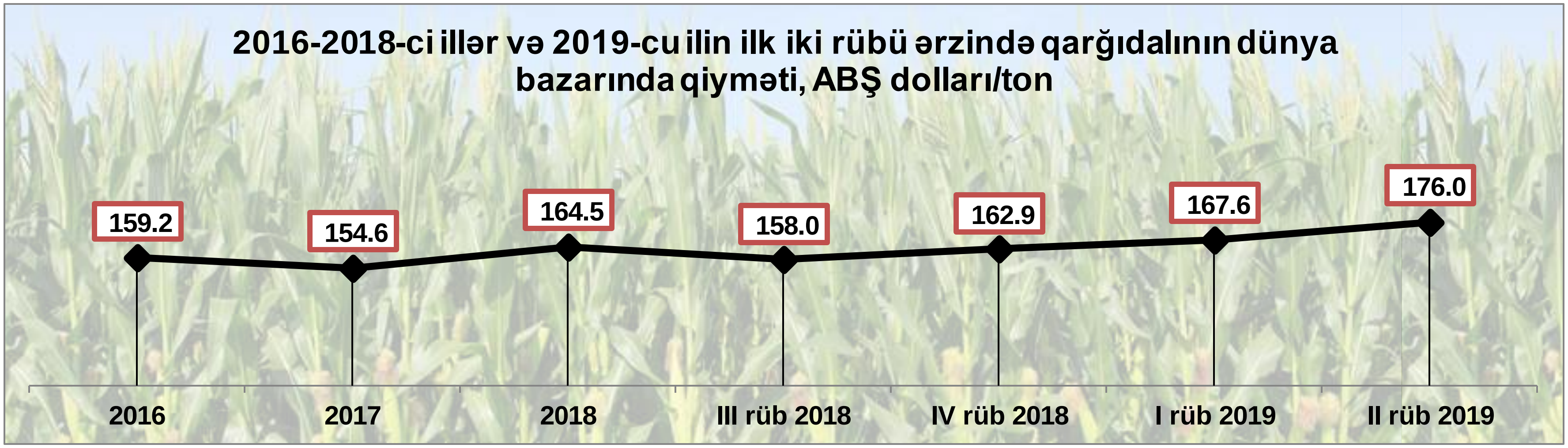

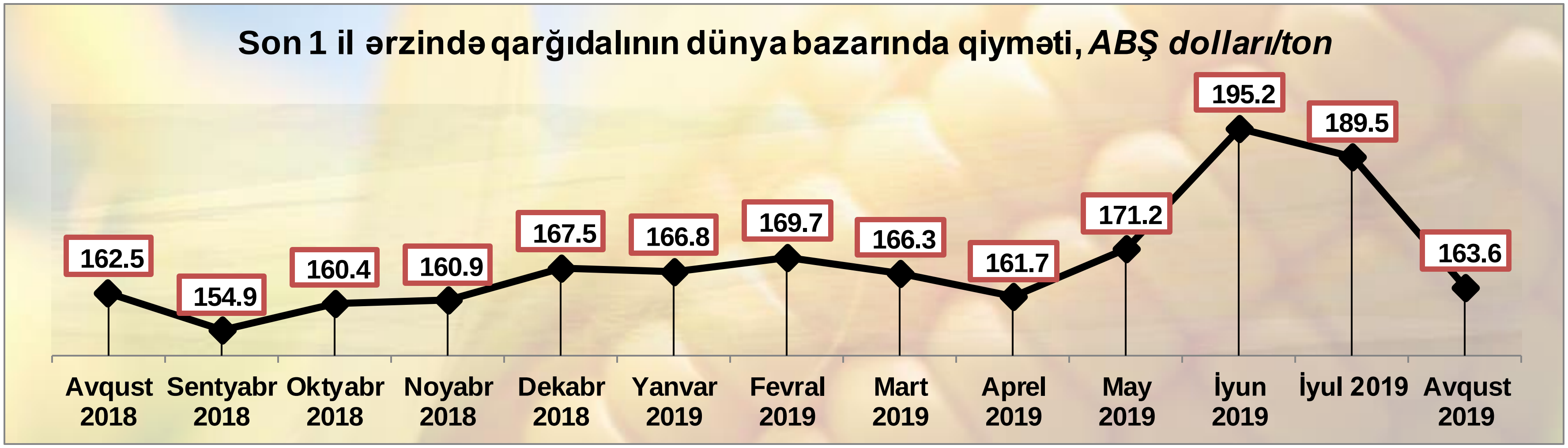

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Pambıq üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal

Dünya üzrə pambıq balansına əsasən 2019/20-ci məhsul ili ərzində pambığın istehsalında və təklifindəki artımla yanaşı, qlobal ehtiyatlarda da 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə bir qədər artım müşahidə olunmuşdur. Çinin pambıq ehtiyatlarında azalma müşahidə olunduğuna baxmaraq digər ölkələrdəki artım qlobal ehtiyatlarda artıma gətirib çıxarmışdır. Həmçinin, dünya pambıq istehsalında müşahidə olunan artım da qlobal ehtiyatlardakı artıma səbəb olmuşdur.

Cədvəl 1. Dünya üzrə pambıq balansı (*Çin də daxil olmaqla*)

Milyon ton	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020 proqnoz
İlin əvvəlinə qalıq	21.8	23.2	19.6	17.5	17.6	17.5
İstehsal	26.0	20.9	23.2	27.0	26.0	27.3
Təklif	47.7	44.2	42.9	44.4	43.6	44.8
Fabrik istehlakı	24.4	24.7	25.3	26.7	26.3	26.8
İlin sonuna qalıq	23.3	19.6	17.5	17.6	17.5	18.0
Qalıq/İstehlak nisbəti	95.2%	79.6%	69.1%	66.1%	66.6%	67.0%

Cədvəl 2. Çinin pambıq balansı

Milyon ton	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 proqnoz
İlin əvvəlinə qalıq	12.3	10.0	8.3	7.7
İstehsal	5.0	6.0	6.0	6.0
Təklif	18.4	17.2	16.4	16.1
Fabrik istehlakı	8.4	8.9	8.6	8.7
İlin sonuna qalıq	10.0	8.3	7.7	7.3
Qalıq/İstehlak nisbəti	119.1%	92.4%	89.7%	84.0%

Cədvəl 3. Çin daxil olmadan dünya pambıq balansı

Milyon ton	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 proqnoz
İlin əvvəlinə qalıq	7.3	7.5	9.4	9.7
İstehsal	18.3	21.0	19.9	21.3
Təklif	25.6	28.5	29.3	31.1
Fabrik istehlakı	16.9	17.8	17.7	18.1
İlin sonuna qalıq	7.5	9.4	9.7	10.6
Qalıq/İstehlak nisbəti	41.6%	49.2%	49.3%	52.1%

Mənbə: http://www.cottoninc.com/corporate/Market-Data/MonthlyEconomicLetter/

- 2016-2018-ci illər ərzində pambığın dünya bazarı qiymətində artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq trendə əsasən 2019-cu ilin avqust ayında pambığın 1 kq-nın dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 6.3% azalaraq 1.57 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.

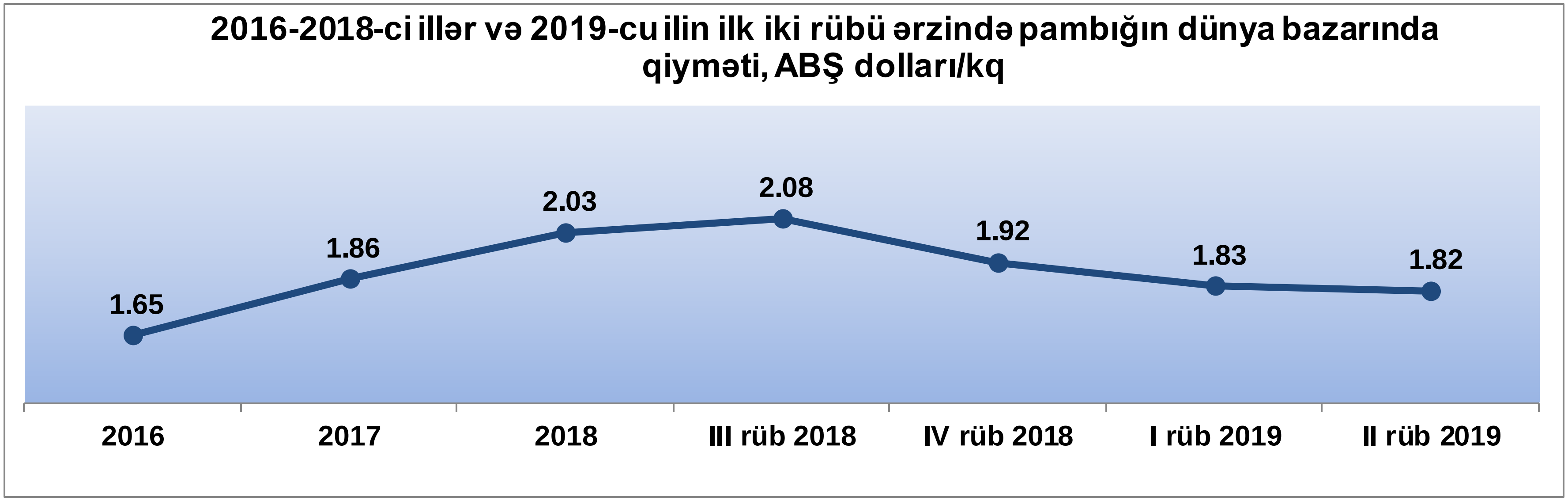

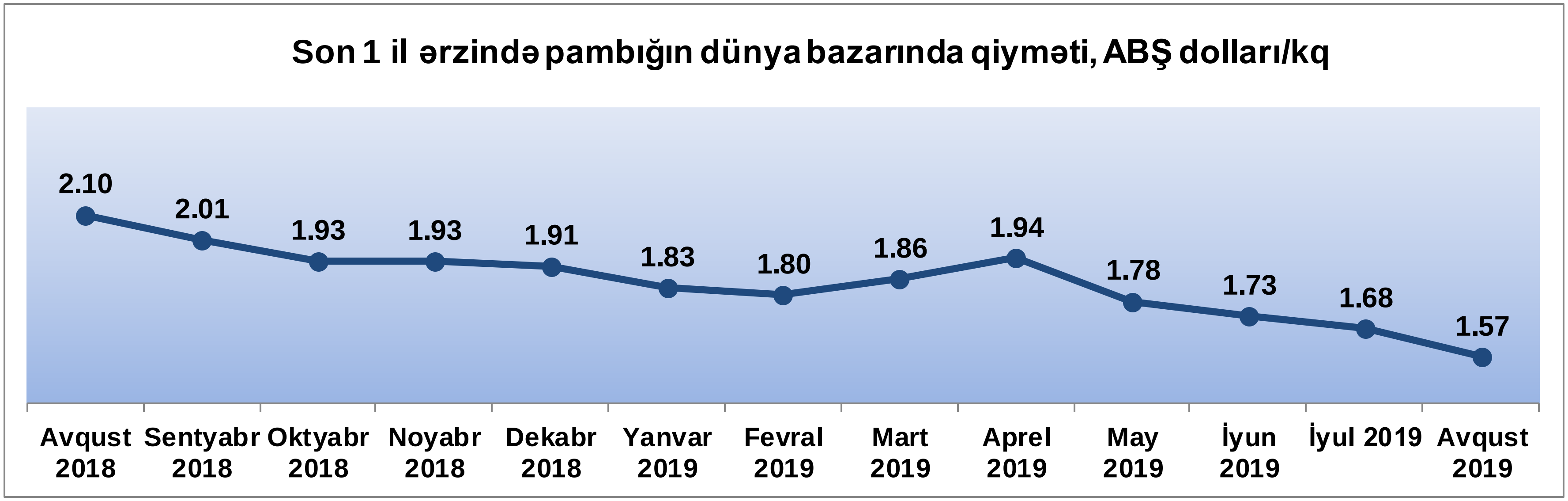

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Xam ipəyin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Dünya bazarında xam ipəyin qiymətində son bir il ərzində əsasən azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin avqust ayında 1 ton xam ipəyin qiyməti 0.4% azalaraq 54.61 min ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır. Həftəlik trenddə isə 2019-cu ilin avqust ayı ərzində xam ipəyin 1 tonunun qiyməti 53.5 min ABŞ dolları ilə 54.47 min ABŞ dolları arasında dəyişmişdir.**

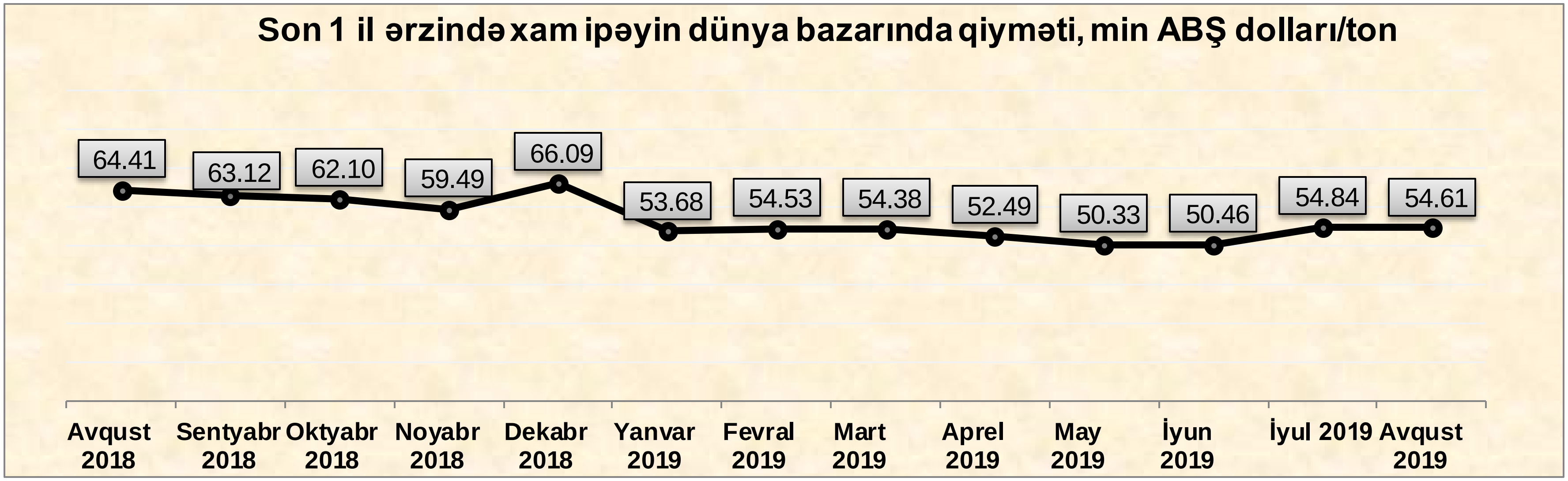

Mənbə: http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-month--.html

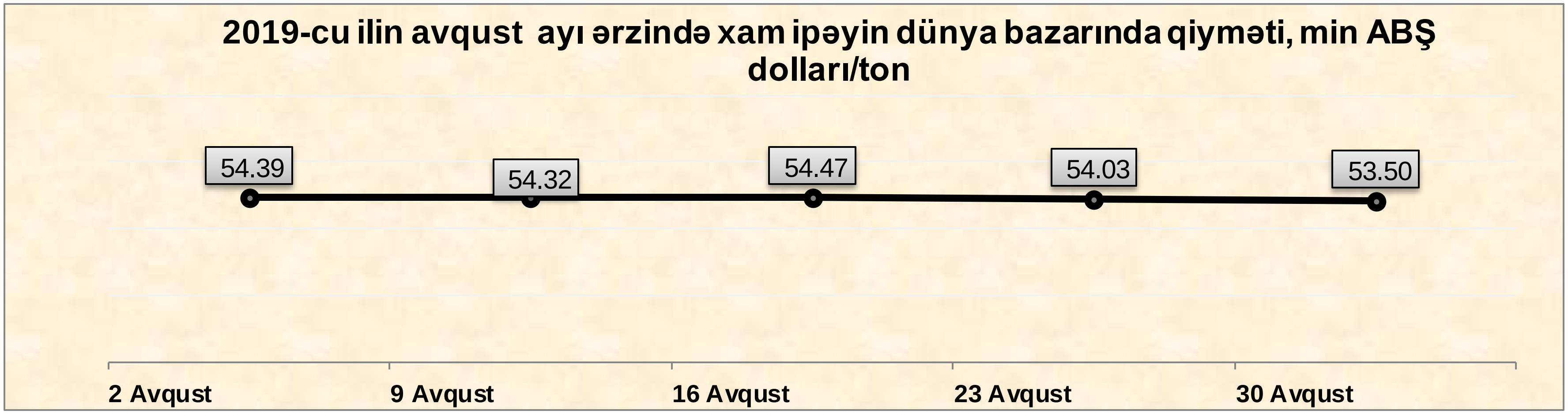

Mənbə: http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-week--.html

Quru baramanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Dünya bazarında son bir il ərzində quru baramanın qiymətində də əsasən azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin avqust ayında quru baramanın dünya bazarı qiyməti ötən ay ilə müqayisədə 0.6% artmışdır. Həftəlik trenddə isə 2019-cu ilin avqust ayı ərzində quru baramanın 1 tonunun qiyməti 16.78 min ABŞ dolları ilə 17.05 min ABŞ dolları arasında dəyişmişdir.**

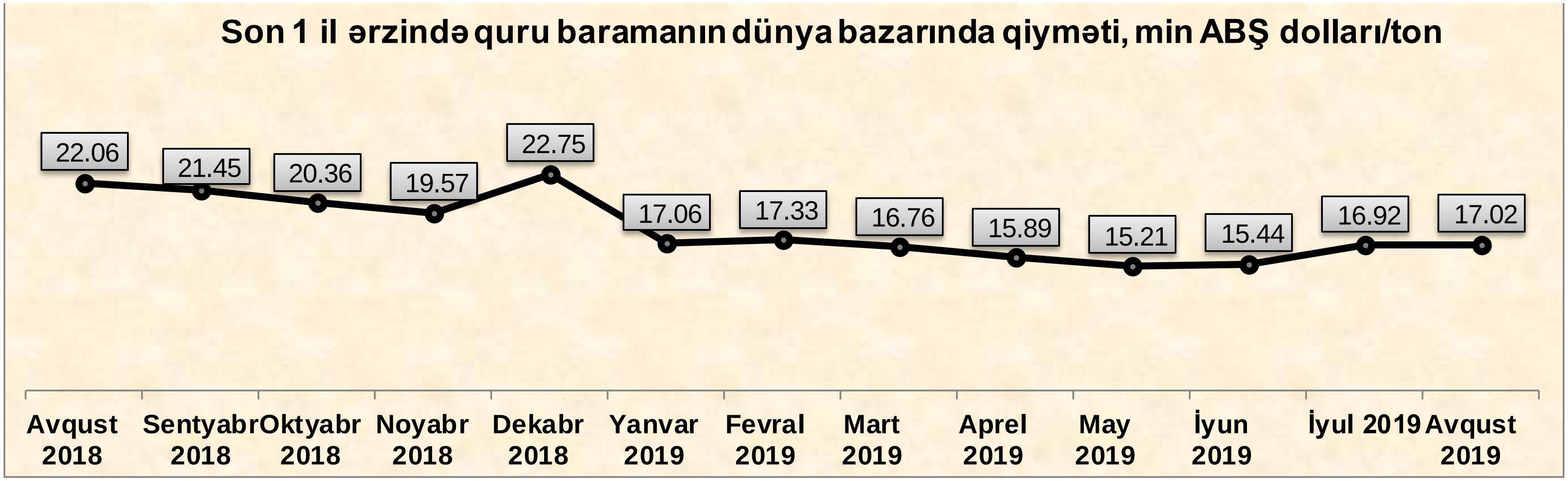

Mənbə: http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-month--.html

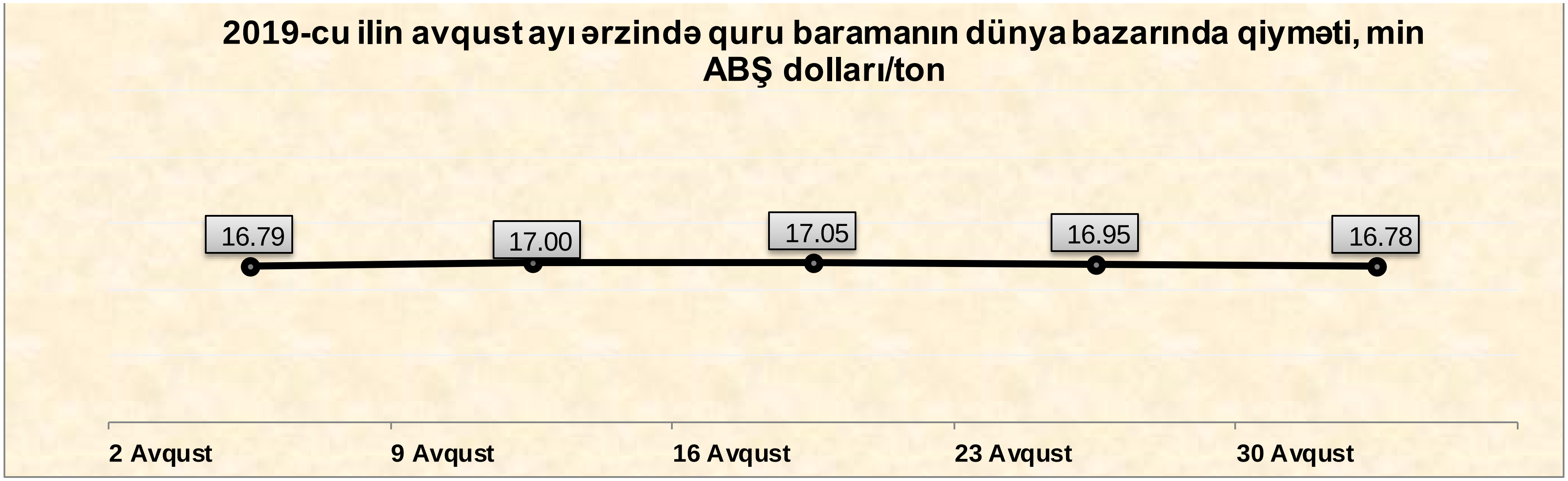

Mənbə: *http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-week--.html*

Günəbaxan yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Dünya bazarında günəbaxan yağının qiymətində 2016-2018-ci illər ərzində ciddi azalma trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin avqust ayında günəbaxan yağının 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 0.5% azalaraq 908.7 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

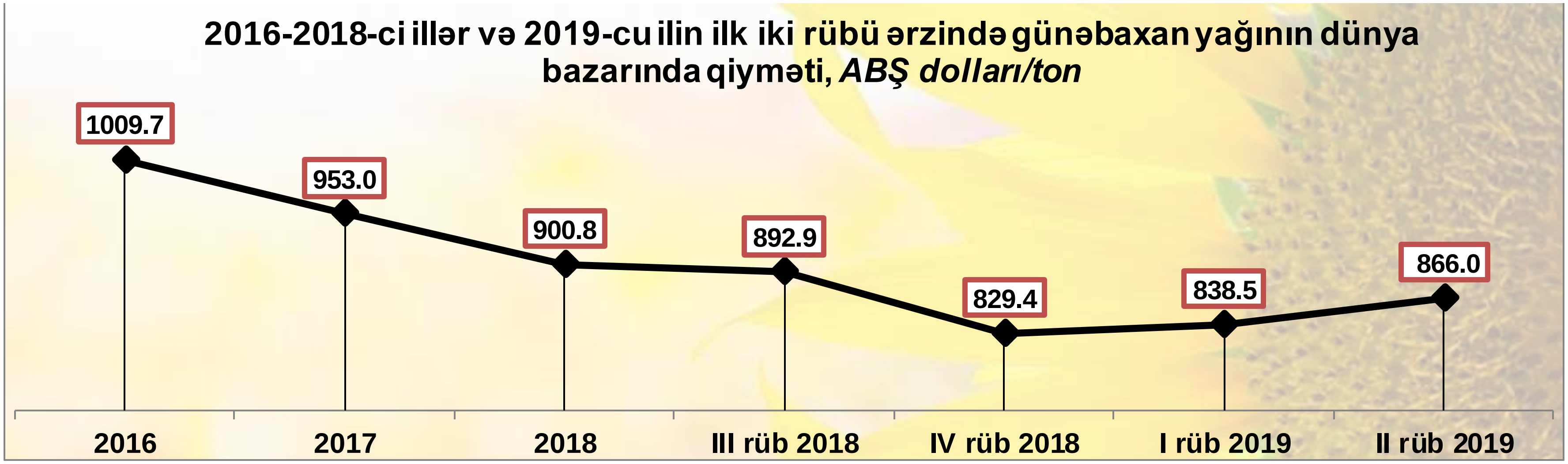

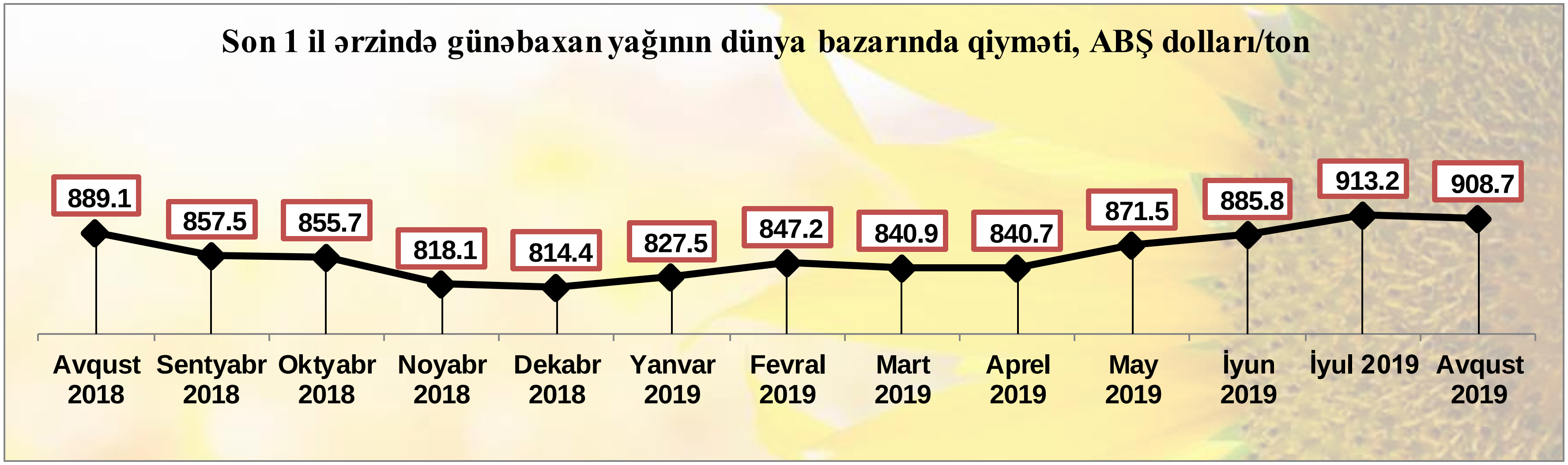

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Yaşıl çayın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində yaşıl çayın dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin avqust ayında yaşıl çayın 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 6.44% artaraq 257.8 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

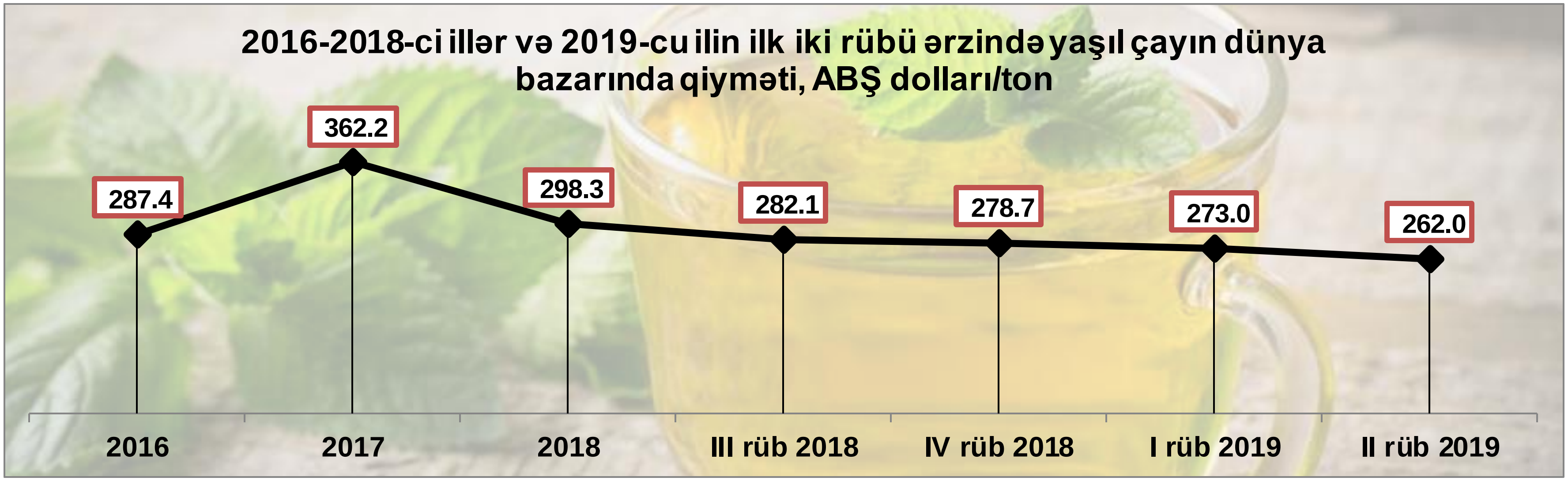

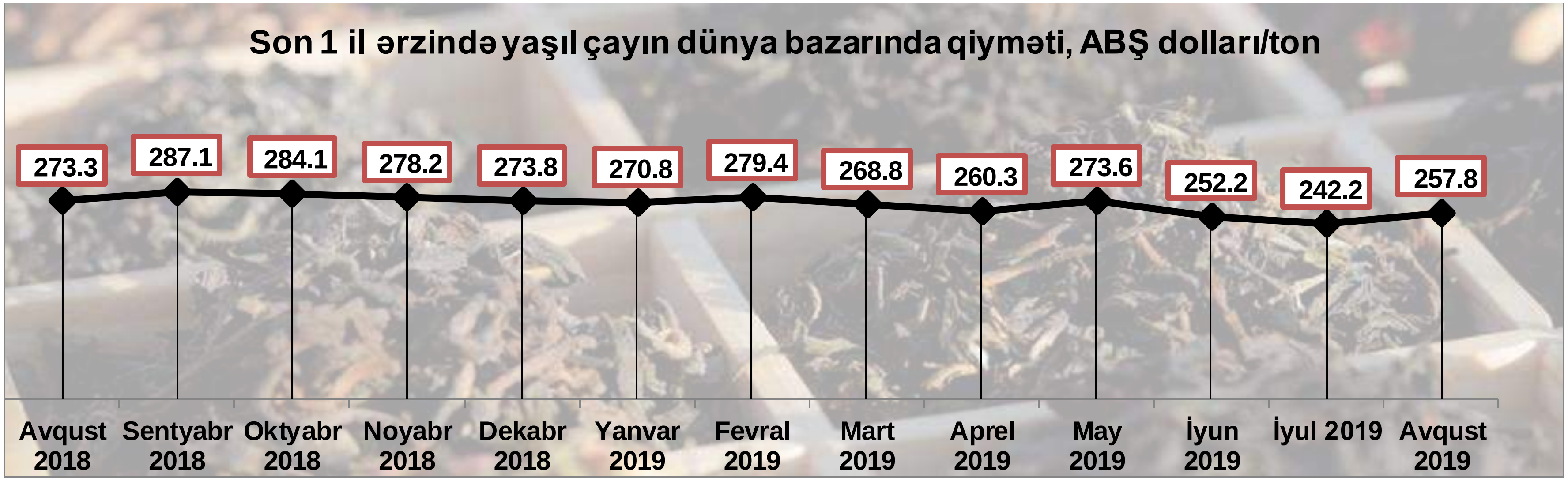

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Zeytun yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində zeytun yağının dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin yanvar ayından başlayan zeytun yağının dünya bazarı qiymətindəki azalma avqust ayında da davam etmişdir. 2019-cu ilin avqust ayında zeytun yağının 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 1.9% azalaraq 3.1 min ABŞ dolları səviyyəsinə çatmışdır.**

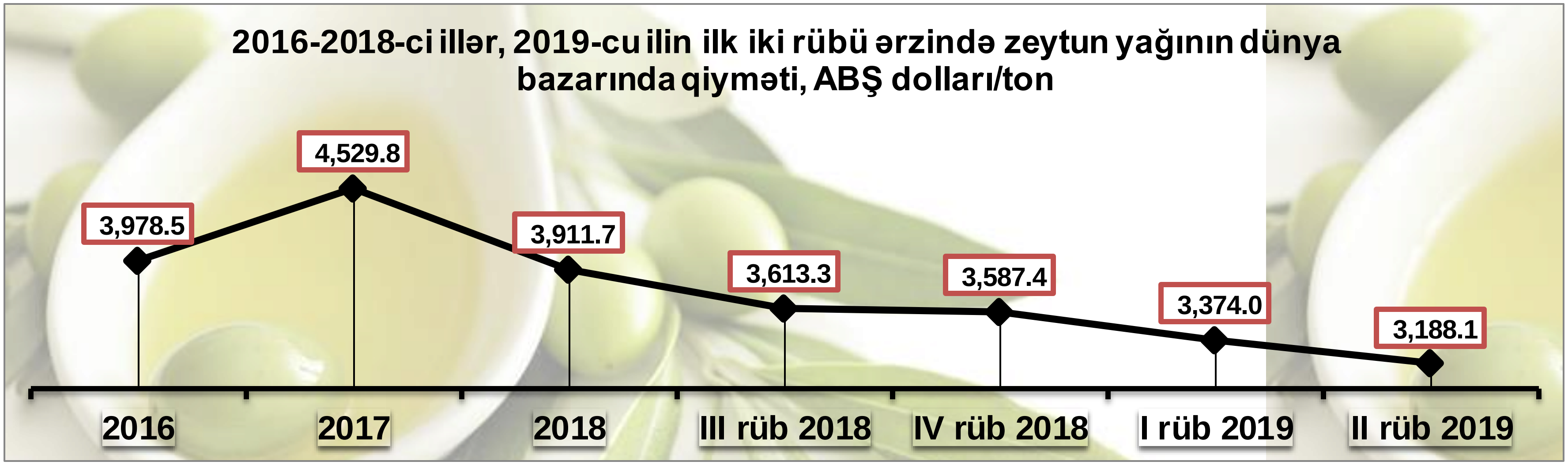

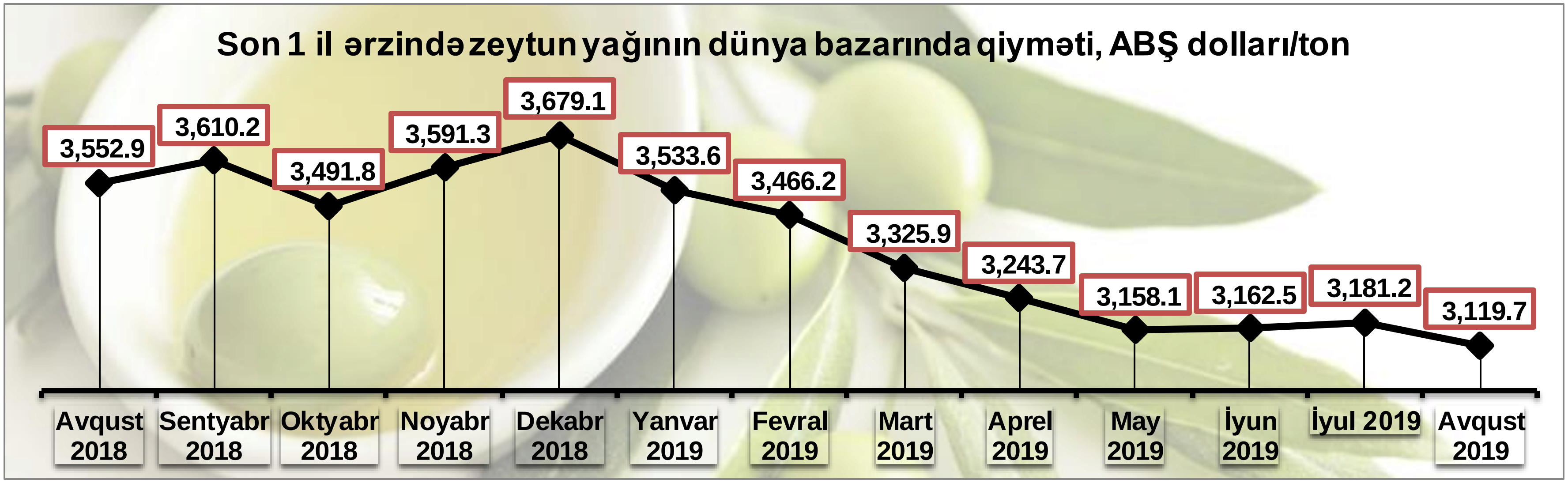

Mənbə*:* https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Şəkərin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində şəkərin dünya bazarı qiymətində azalma trendi müşahidə olunmuşdur. Son 1 il ərzində 1 kiloqram şəkərin dünya bazarında qiyməti 0.23 ABŞ dolları ilə 0.29 ABŞ dolları arasında dəyişmişdir. 2019-cu ilin avqust ayında şəkərin 1 kiloqramının qiyməti isə əvvəlki ay ilə müqayisədə bir qədər azalaraq 0.26 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

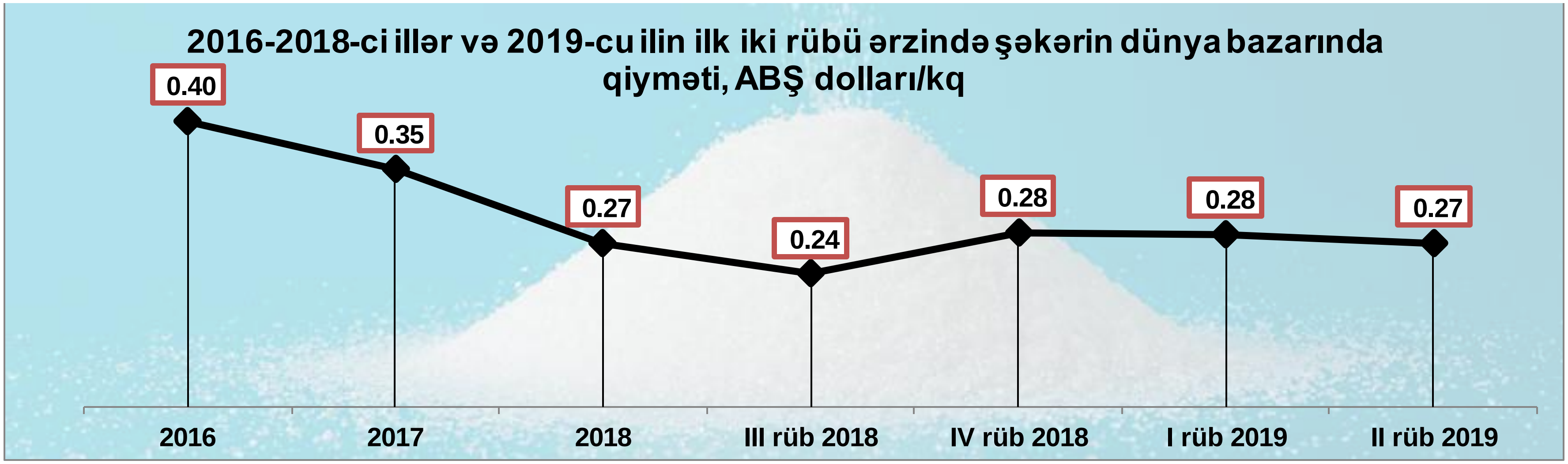

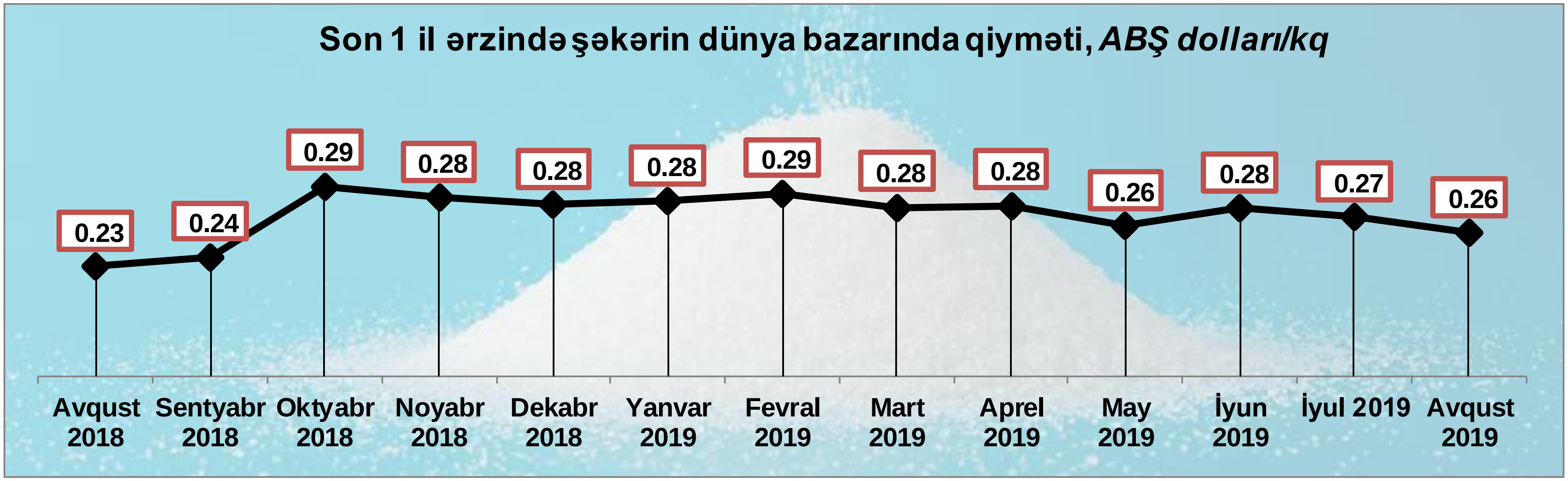

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Soyanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində soyanın dünya bazarı qiymətində kəskin azalma müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin fevral ayından etibarən qeydə alınan azalma iyun ayında artım ilə əvəzlənsə də avqust ayında soyanın 1 tonunun qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 3.3% azalaraq 314.6 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

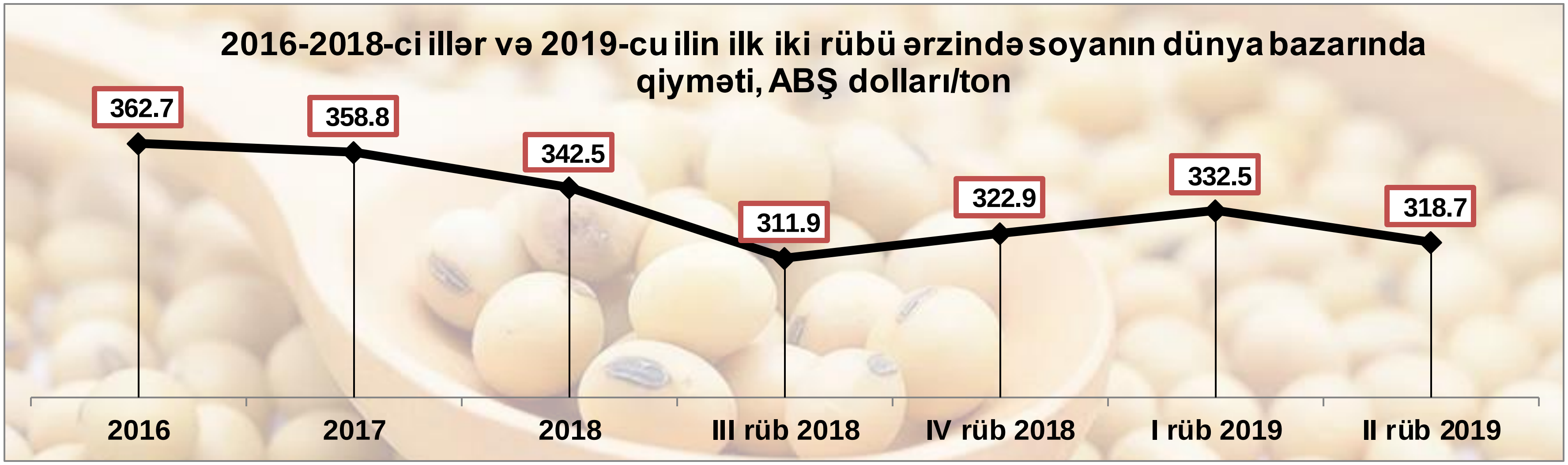

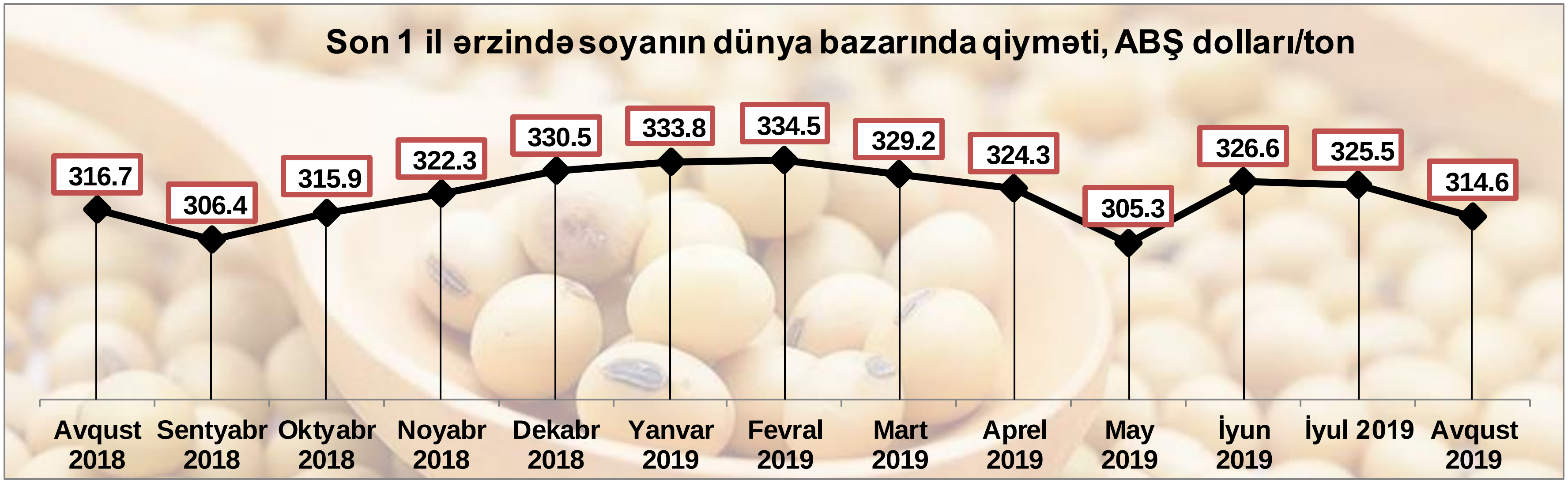

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Mal ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində mal ətinin dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin avqust ayında mal ətinin 1 kiloqramının dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə bir qədər azalaraq 4.54 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

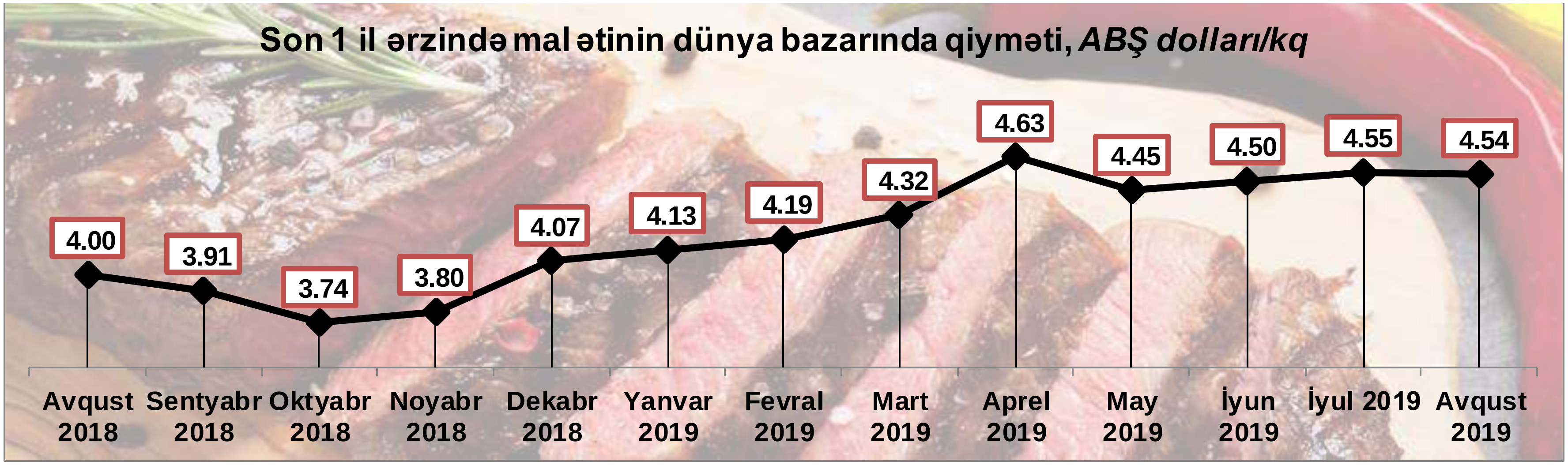

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Qoyun ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində qoyun ətinin dünya bazarı qiymətində dayanıqlı artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin avqust ayında qoyun ətinin 1 kq-ın dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 8.9% azalaraq 2.42 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

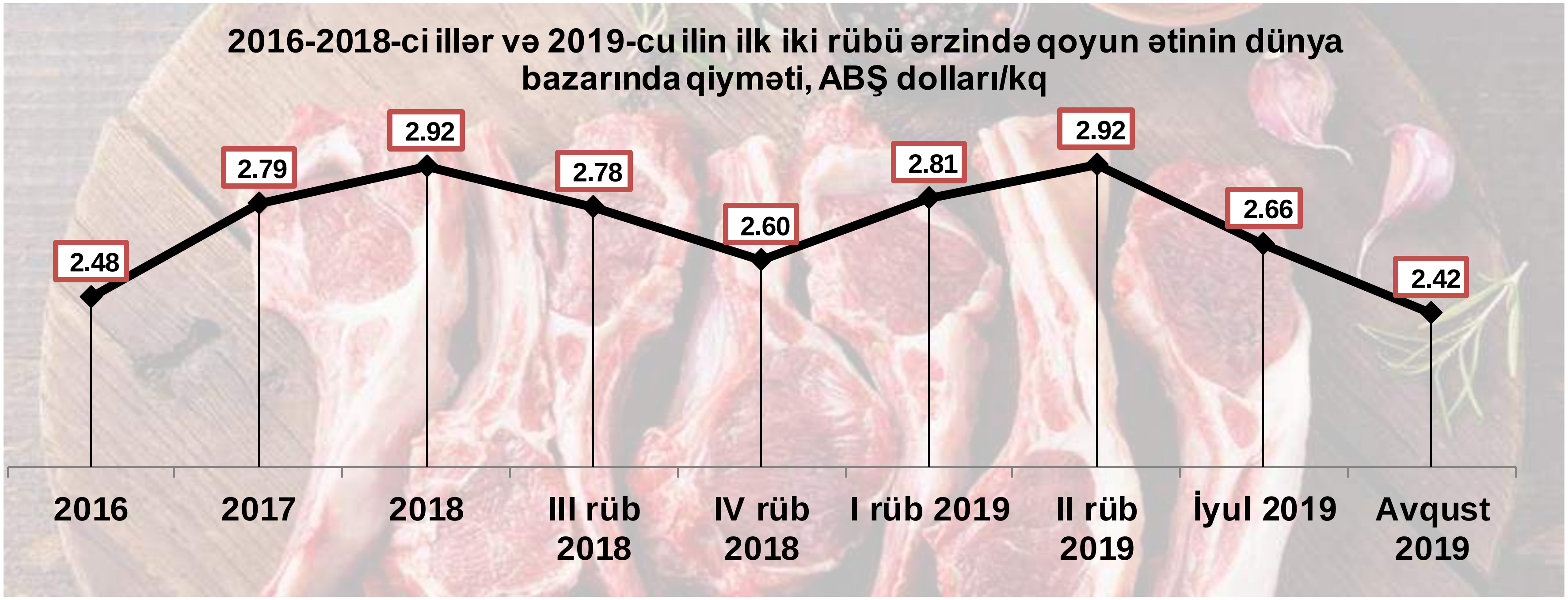

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Donuz ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində donuz ətinin dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin avqust ayında donuz ətinin 1 kiloqramının dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 4.5% artaraq 1.67 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

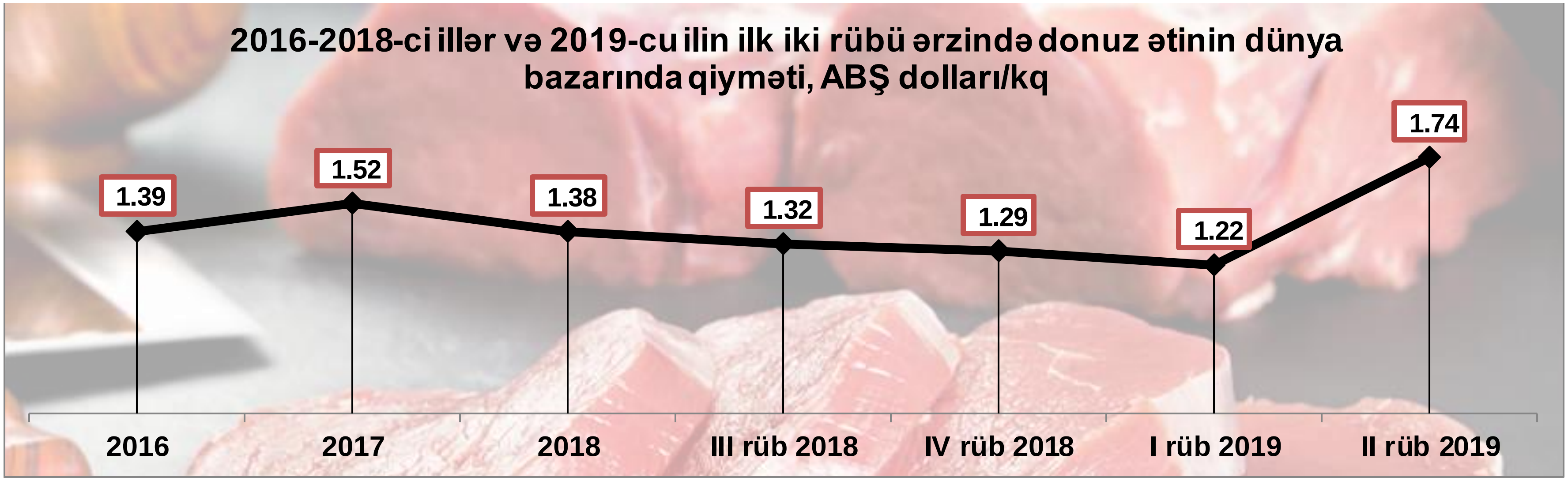

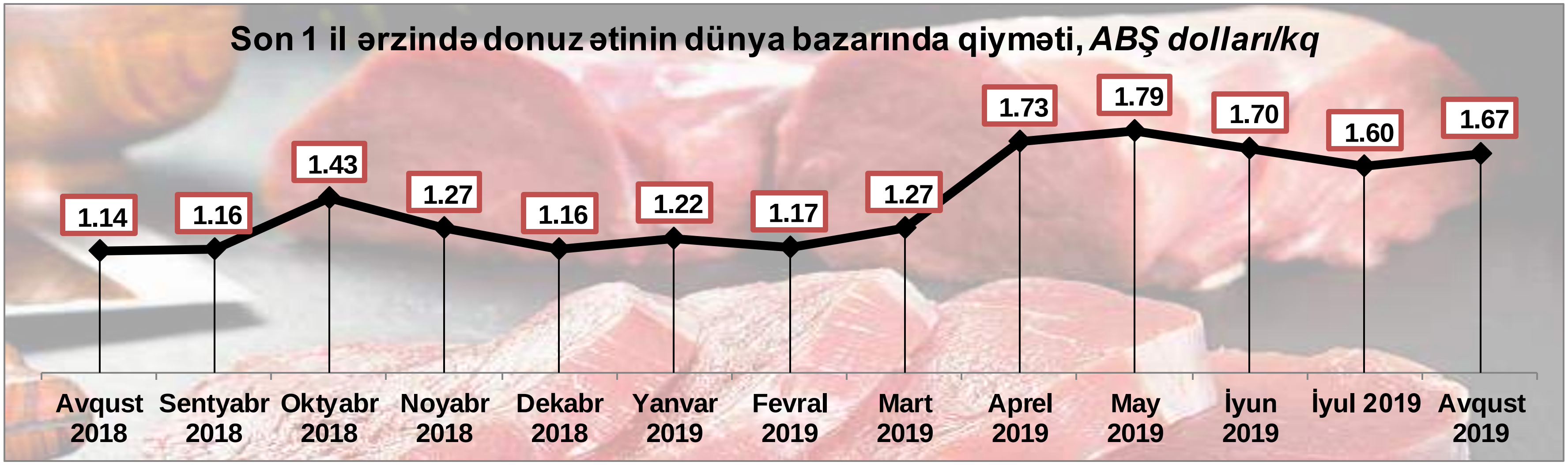

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Quş ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Dünya bazarında 2016-2018-ci illər ərzində quş ətinin qiymətində artım müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin avqust ayında quş ətinin 1 kiloqramının dünya bazarı qiyməti ötən ay ilə müqayisədə 1.7% azalaraq 2.52 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

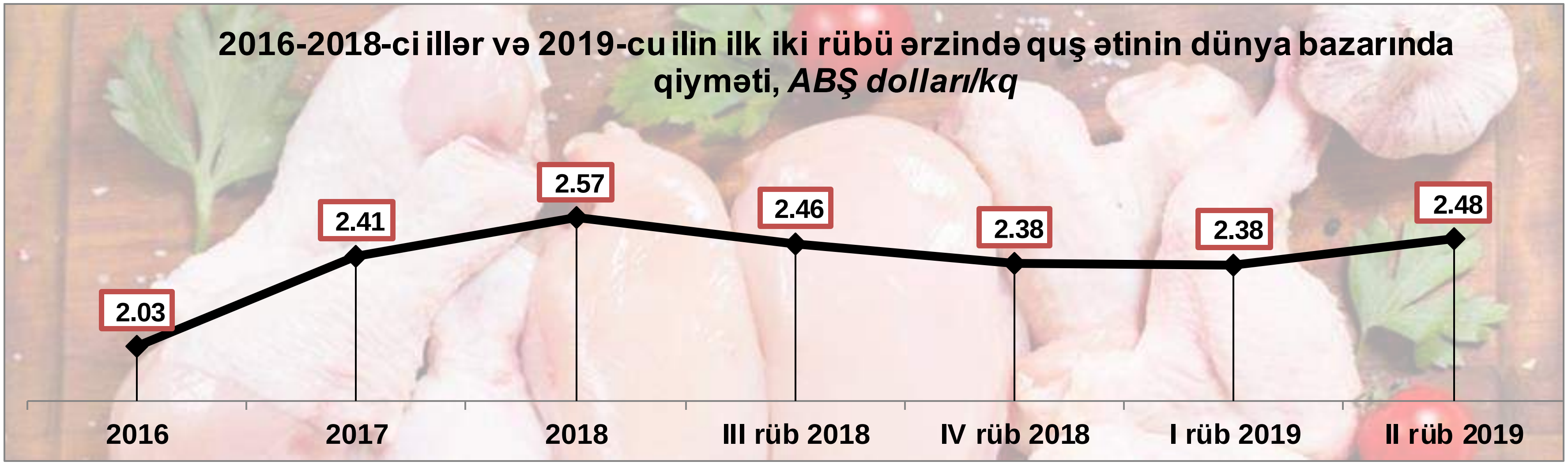

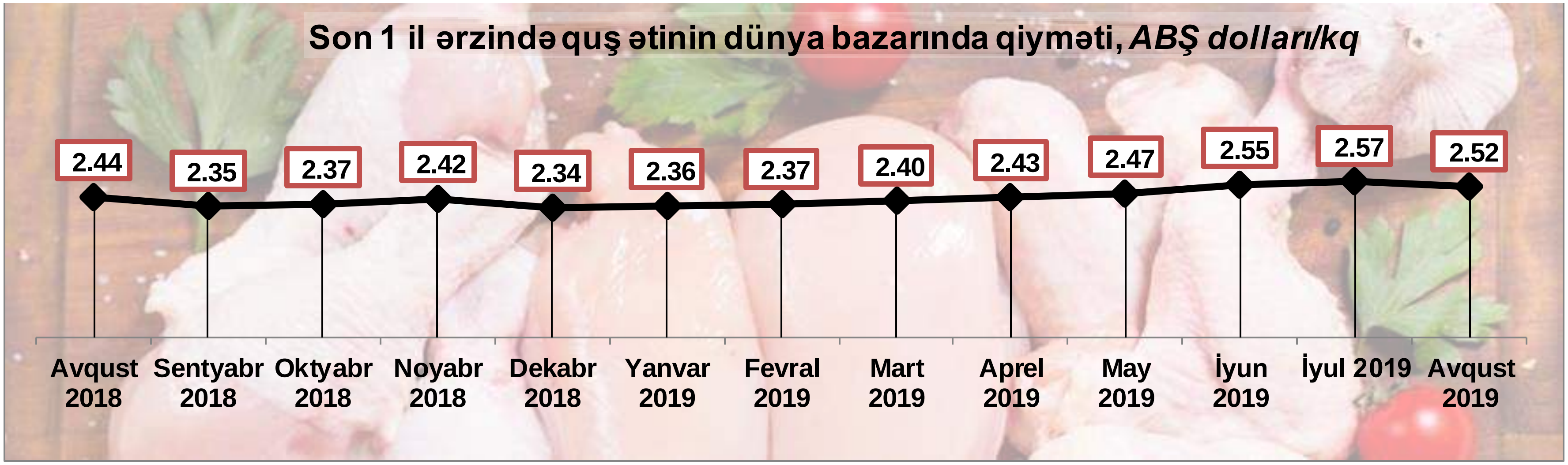

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Qaba yunun dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2018-ci ildə qaba yunun 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki illərlə müqayisədə kəskin şəkildə artaraq 1519.2 ABŞ dolları olmuşdur. 2019-cu ilin avqust ayında qaba yunun 1 tonunun dünya bazarı qiyməti ötən ay ilə müqayisədə 2.5% azalaraq 1,337.7 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

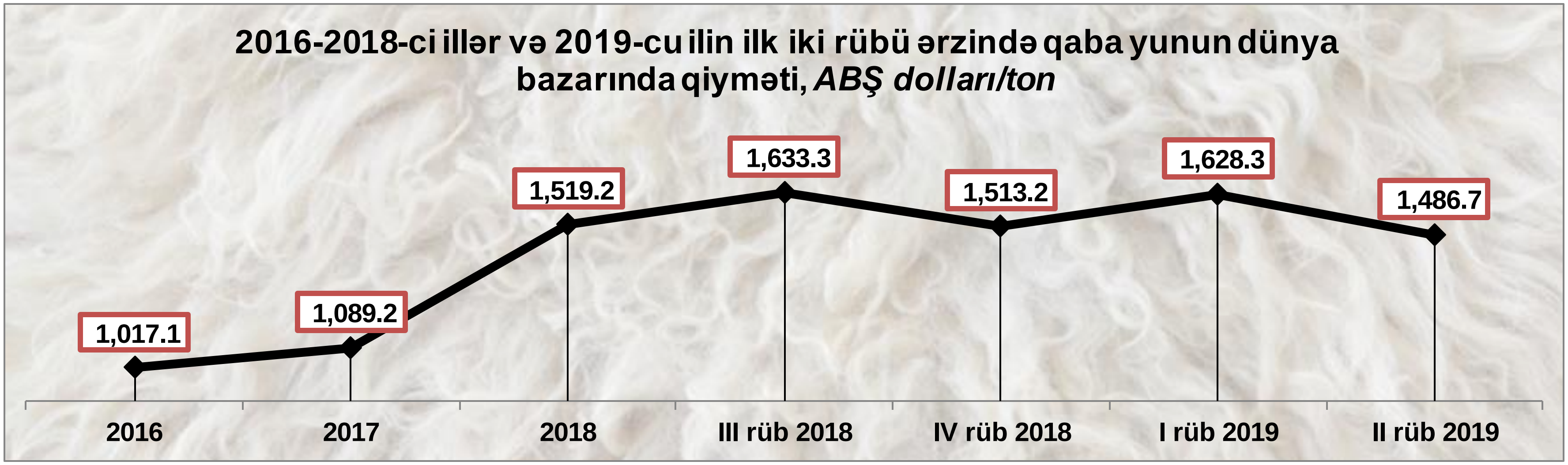

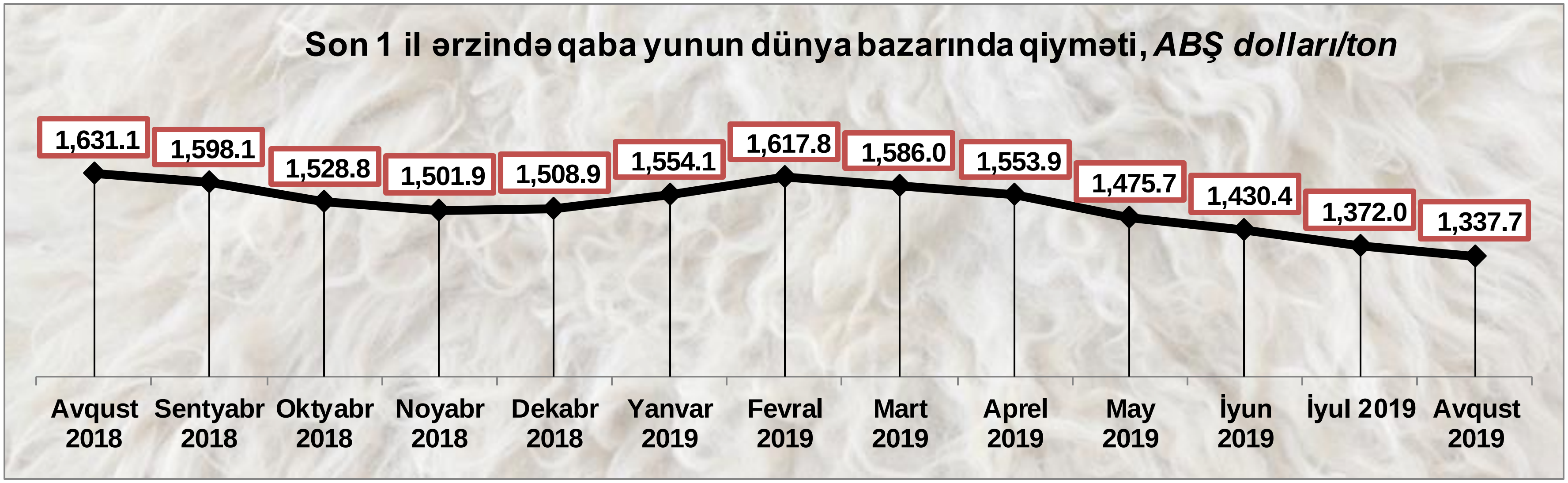

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Südün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2015 və 2016-cı illərdə ABŞ, Avropa İttifaqı və Yeni Zelandiyada süd xammalının bazar qiymətlərində 2014-cü ilə nəzərən kəskin azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2017-ci ildə süd xammalının qiymətində yenidən artım başlasa da, 2018 və 2019-cu illərdəki qiymət 2014-cü il ilə müqayisədə kəskin şəkildə aşağıdır. Aylıq trenddə isə 2019-cu ilin iyul ayında süd xammalının dünya bazarında sahədən satış qiymətində Avropa İttifaqında və Yeni Zelandiyada azalma qeydə alınsa da, ABŞ-da artım müşahidə olunmuşdur.**

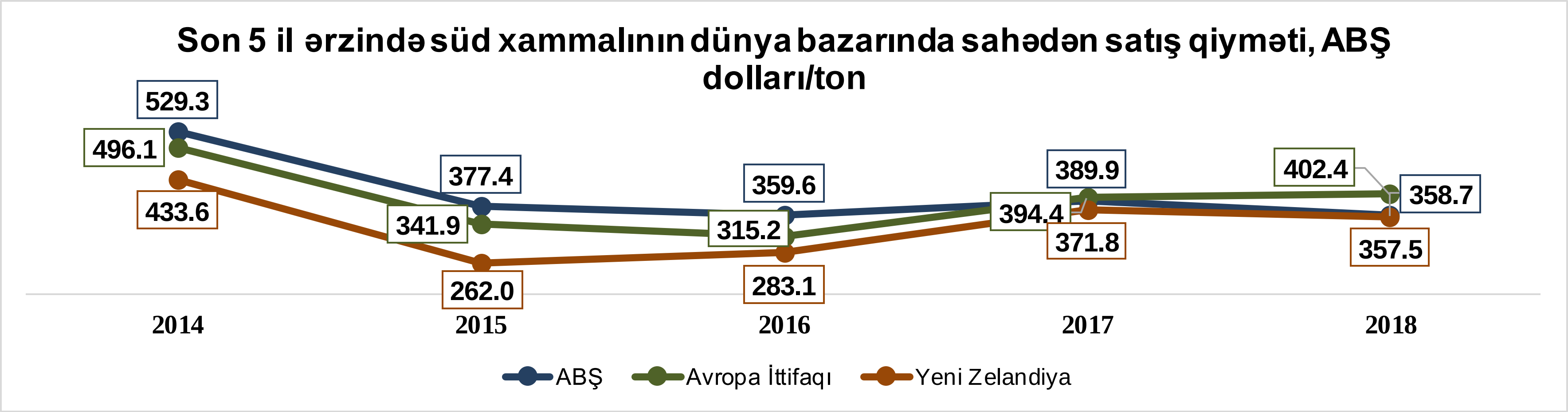

Mənbə:https://www.clal.it/en/index.php

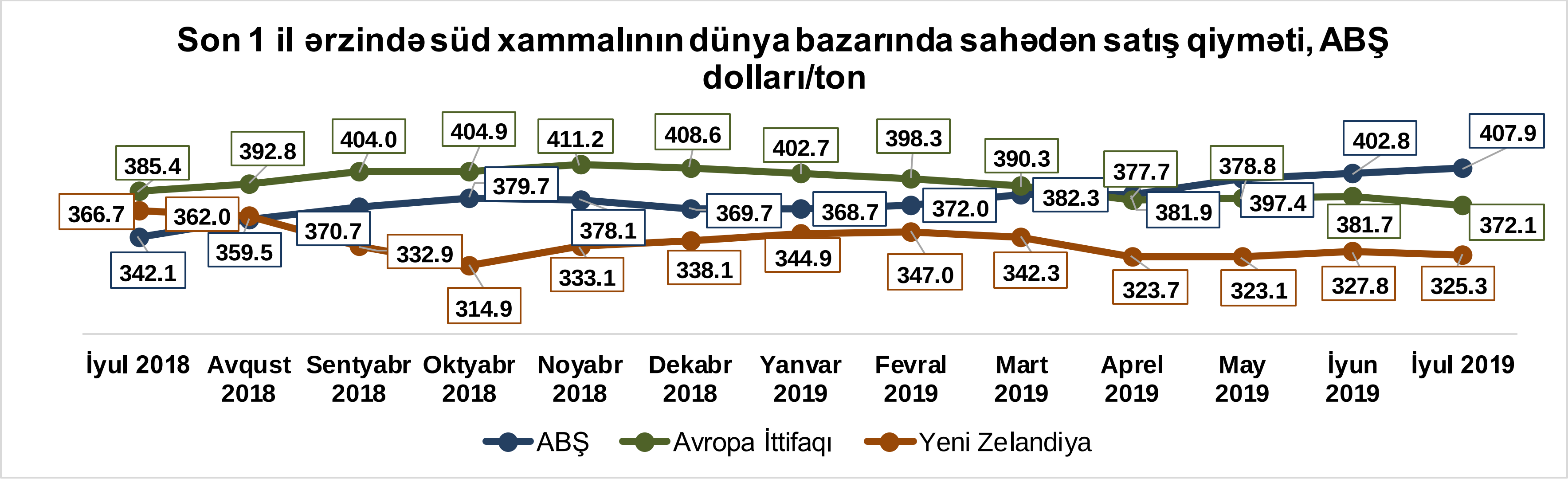

Mənbə: https://www.clal.it/en/index.php?section=latte_usa

- **Süd xammalının dünya bazarı qiymətindəki azalma trendi quru südün dünya bazarı qiymətində də özünü göstərmişdir. Belə ki, 2015 və 2016-cı illərdəki azalma trendi 2017-ci ildən etibarən artım ilə əvəz olunsa da, 2014-cü ildəki qiymət səviyyəsinə çatmamışdır. Aylıq trenddə isə 2019-cu ilin iyul ayında ABŞ-da quru südün 1 tonunun dünya bazarı qiymətində artım olsa da, Avropa İttifaqında quru südün qiymətində azalma qeydə alınmışdır.**

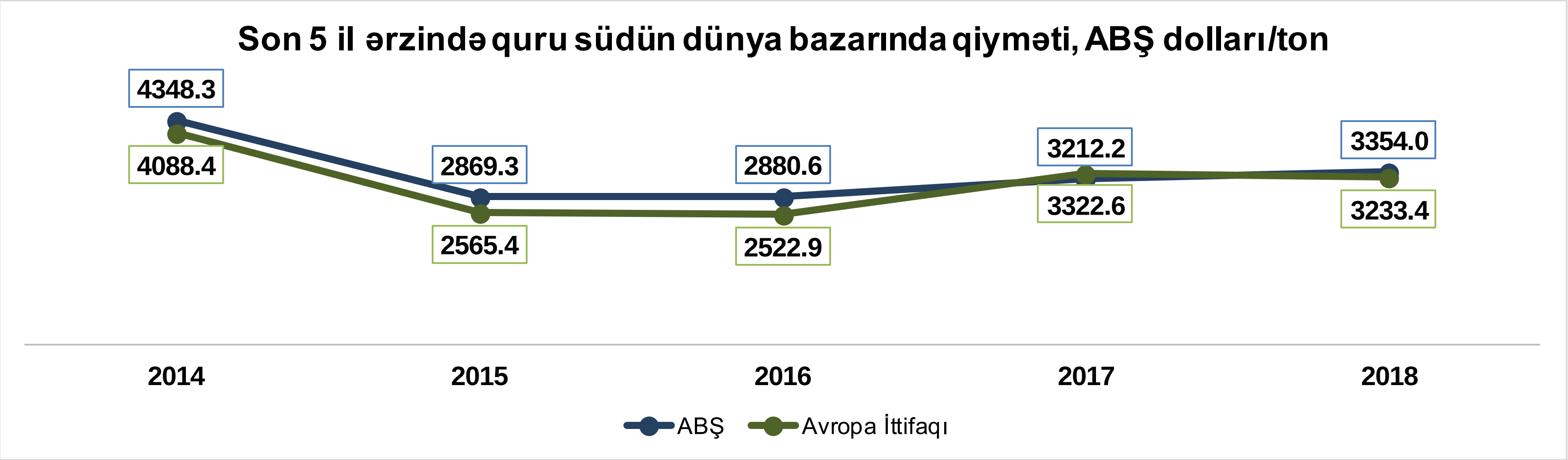

Mənbə: https://www.clal.it/en/index.php

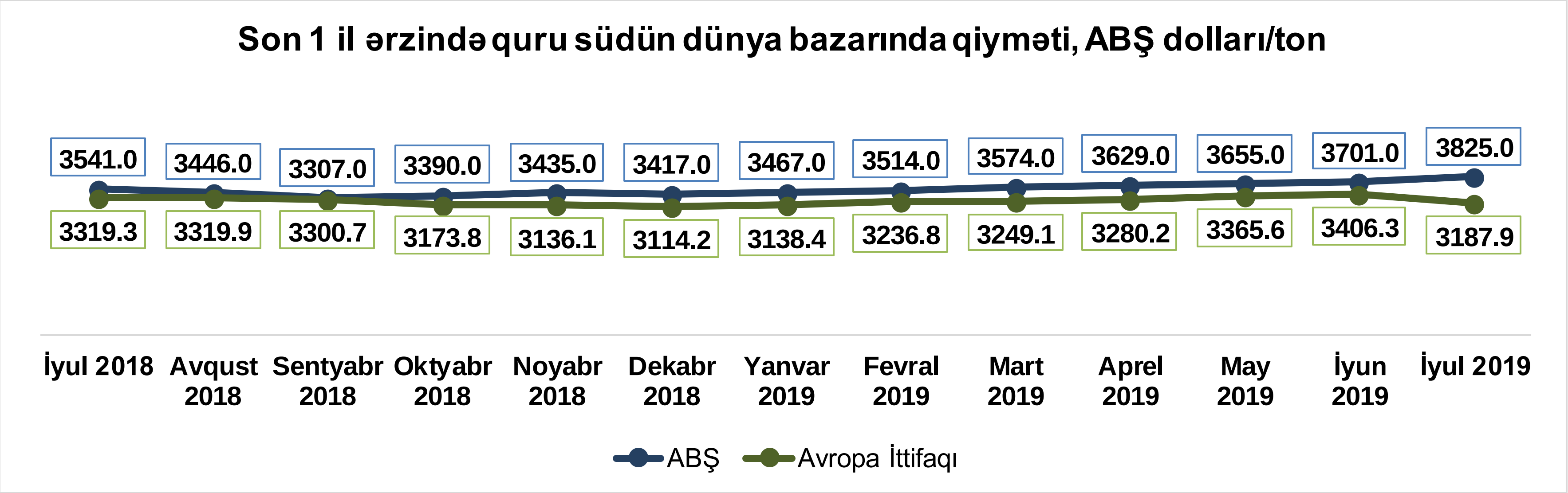

Mənbə: https://www.clal.it/en/index.php

Gübrənin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illərdə dünya bazarında kalsium fosfatın və potassium xloridin qiymətində azalma trendi, diamonium fosfatın, üçqat super fosfat və karbamidin qiymətində isə əsasən artım trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin avqust ayında əvvəlki ay ilə müqayisədə diamonium fosfatın, kalsium fosfatın və üçqat super fosfatın qiymətində azalma, karbamidin qiymətində artım, potassium xloridin qiymətində isə stabillik müşahidə olunmuşdur.**

2016-2018-ci illər və 2019-cu ilin aprel-avqust ayları ərzində gübrənin növlər üzrə dünya bazarında qiyməti, *ABŞ dolları/ton*

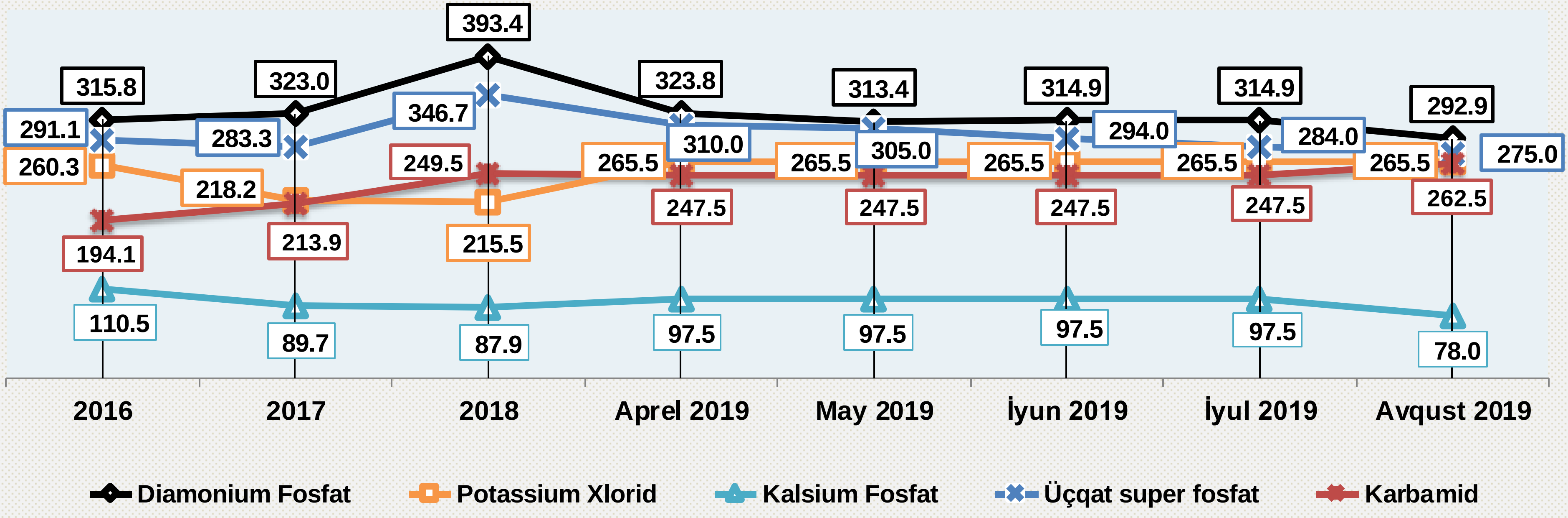

Mənbə: *http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=potassium-chloride*
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=dap-fertilizer
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=rock-phosphate
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=triple-superphosphate
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=urea